

2025–2026 M. M. FILOSOFIJOS
VALSTYBINIO BRANDOS EGZAMINO
REZULTATAI
(pagrindinė sesija)

Turinys

2025–2026 m. m. filosofijos VBE pirmosios ir antrosios dalių bendri rezultatai.....	4
2025–2026 m. m. filosofijos VBE statistinė analizė.....	5
2025–2026 m. m. filosofijos VBE statistinės analizės apibendrinimas.....	16
2025–2026 m. m. filosofijos VBE klausimai, jų statistiniai parametrai ir klasifikavimas.....	17
VBE pirmosios dalies klausimai	17
1 klausimas (VBE I-1).....	17
2 klausimas (VBE I-2).....	18
3 klausimas (VBE I-3).....	19
4 klausimas (VBE I-4).....	20
5 klausimas (VBE I-5).....	21
6 klausimas (VBE I-6).....	22
7 klausimas (VBE I-7).....	23
8 klausimas (VBE I-8).....	24
9 klausimas (VBE I-9).....	25
10 klausimas (VBE I-10).....	26
11 klausimas (VBE I-11).....	27
12 klausimas (VBE I-12).....	28
13 klausimas (VBE I-13).....	29
14 klausimas (VBE I-14).....	30
15 klausimas (VBE I-15).....	31
16 klausimas (VBE I-16).....	32
17 klausimas (VBE I-17).....	33
18 klausimas (VBE I-18).....	34
19 klausimas (VBE I-19).....	35
20 klausimas (VBE I-20).....	36
21 klausimas (VBE I-21).....	37
22 klausimas (VBE I-22).....	38
23 klausimas (VBE I-23).....	39
24 klausimas (VBE I-24).....	40
25 klausimas (VBE I-25).....	41
26 klausimas (VBE I-26).....	42
27 klausimas (VBE I-27).....	43
28 klausimas (VBE I-28).....	44
29 klausimas (VBE I-29).....	45
VBE antrosios dalies klausimai	46
1.1 klausimas (VBE II-1.1).....	46
1.2 klausimas (VBE II-1.2).....	47
1.3 klausimas (VBE II-1.3).....	48
1.4 klausimas (VBE II-1.4).....	49
1.5 klausimas (VBE II-1.5).....	50
2.1 klausimas (VBE II-2.1).....	51
2.2 klausimas (VBE II-2.2).....	52
2.3 klausimas (VBE II-2.3).....	53
2.4 klausimas (VBE II-2.4).....	54
2.5 klausimas (VBE II-2.5).....	55
3.1 klausimas (VBE II-3.1).....	56
3.2 klausimas (VBE II-3.2).....	57
3.3 klausimas (VBE II-3.3).....	58

3.4 klausimas (VBE II-3.4)	59
3.5 klausimas (VBE II-3.5)	60
4.1 klausimas (VBE II-4.1)	61
4.2 klausimas (VBE II-4.2)	62
4.3 klausimas (VBE II-4.3)	63
4.4 klausimas (VBE II-4.4)	64
4.5 klausimas (VBE II-4.5)	65
5.1 klausimas (VBE II-5.1)	66
5.2 klausimas (VBE II-5.2)	67
5.3 klausimas (VBE II-5.3)	68
5.4 klausimas (VBE II-5.4)	69
5.5 klausimas (VBE II-5.5)	70
6.1 klausimas (VBE II-6.1)	71
6.2 klausimas (VBE II-6.2)	72
6.3 klausimas (VBE II-6.3)	73
6.4 klausimas (VBE II-6.4)	74
6.5 klausimas (VBE II-6.5)	75
Filosofinė esė (VBE II)	76

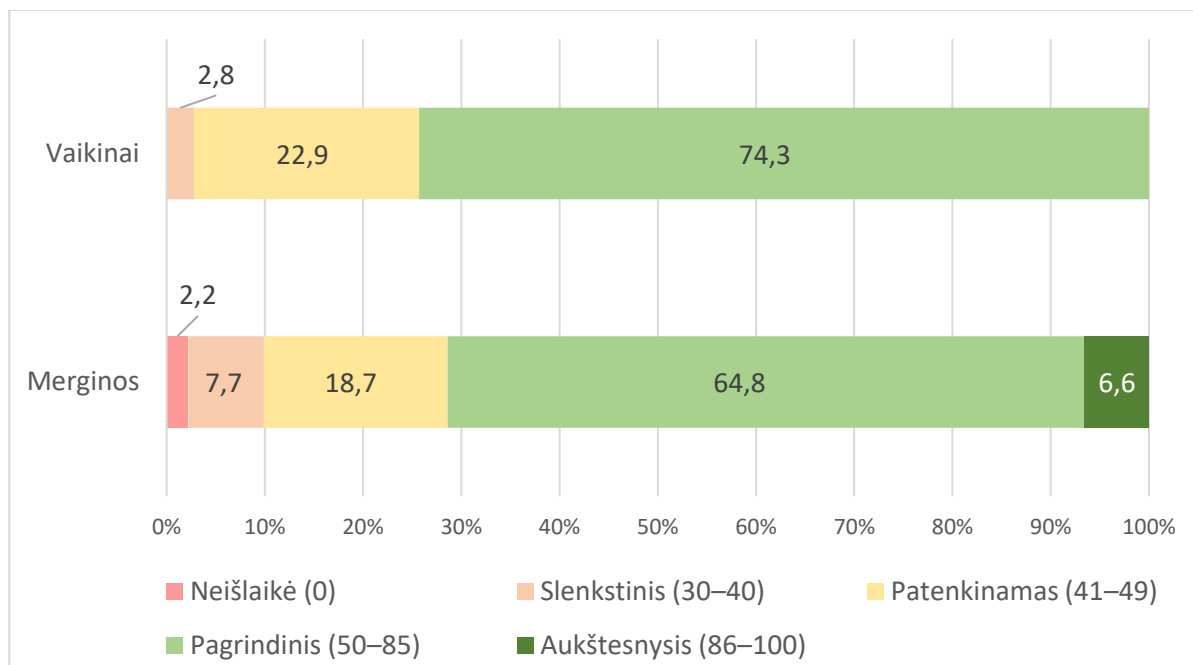
2025–2026 m. m. filosofijos valstybinio brandos egzamino bendri rezultatai

2025 m. birželio 2 d. įvyko filosofijos valstybinio brandos egzamino (VBE) pirmoji dalis (I), 2026 m. birželio 8 d. – antroji dalis (II). Iš viso egzaminą laikė 126 mokiniai. Maksimali taškų suma, kurią galėjo surinkti kandidatai, buvo 100 taškų, minimali egzamino išlaikymo taškų sumos riba – 25 taškai. Filosofijos valstybinio brandos egzamino neišlaikė 1,6 proc. kandidatų, jie surinko nuo 9 iki 21 taško.

Filosofijos valstybinio brandos egzamino kandidatų surinktų užduoties taškų vidurkis yra 56,3 taško, standartinis nuokrypis yra 15,91. Iš 100 galimų surinkti taškų daugiausia buvo surinkti 94 taškai. Merginos sudarė 72,2 proc. visų laikusiųjų egzaminą, jos vidutiniškai surinko 55,3 taško. Vaikiniai sudarė 27,8 proc. visų laikusiųjų egzaminą, jie vidutiniškai surinko 58,8 taško. Egzamino neišlaikė 2,2 proc. merginų; neišlaikiusių egzamino vaikinių nebuvo.

Minimalus išlaikyto valstybinio brandos egzamino įvertinimas yra 30 balų, maksimalus – 100 balų. Visi kandidatai pagal gautą įvertinimą priskiriami vienam iš keturių pasiekimų lygių: slenkstiniam, patenkinamam, pagrindiniam ar aukštesniajam. Aukštesnįjį pasiekimų lygį pasiekė 4,8 proc. kandidatų, pagrindinį pasiekimų lygį pasiekė 67,5 proc., patenkinamą – 19,8 proc., slenkstinį – 6,3 proc. visų laikusiųjų egzaminą.

1 diagramoje pateiktas vaikinių ir merginų pasiskirstymas pagal pasiekimų lygius. Diagramoje prie pasiekimų lygio pavadinimo nurodyta, kiek valstybinio brandos egzamino balų jis atitinka.

1 diagrama. Filosofijos valstybinį brandos egzaminą laikusių vaikinių ir merginų pasiskirstymas pagal pasiekimų lygius

2025–2026 m. m. filosofijos VBE statistinė analizė

Filosofijos VBE sudaro dvi dalys. Jas ta pati kandidatų grupė laiko skirtingais mokslo metais: pirmąją dalį – III gimnazijos klasėje, antrąją dalį – IV gimnazijos klasėje. Kandidato įvertinimas yra abiejų dalių sudėtinis balas, todėl kandidatų rezultatų rodikliai – taškų vidurkis, pasiskirstymas ir patikimumo rodiklis – teikiami bendrai. Klausimų parametrai skaičiuojami kiekvienai daliai atskirai, nes dalys laikytos skirtingu laiku, skirtingu formatu ir vertintos skirtingu būdu; pirmosios ir antrosios dalių klausimų parametrai tarpusavyje tiesiogiai nelyginami, o jų vidurkiai 1 lentelėje pateikti kiekvienai daliai atskirai.

Sudėtinio balo patikimumui įvertinti pateikiamas **stratifikuotas Kronbacho alfa (α) koeficientas**. Jis rodo, kurią kandidatų rezultatų skirtumų dalį lemia tikrieji pasiekimų skirtumai, o ne atsitiktiniai veiksniai. Kadangi egzaminą sudaro dvi skirtingais mokslo metais laikytos dalys, koeficientas skaičiuojamas kiekvieną dalį laikant atskiru vienetu. Vertinama, kaip tiksliai abi dalys kartu matuoja kandidato pasiekimus.

Apibendrinus informaciją, esančią kandidatų darbuose, kiekvienam klausimui (ar jo daliai, jeigu klausimas sudarytas iš struktūrinių dalių) nustatyti toliau pateikiami parametrai.

- **Klausimo sunkumas.** Tai visų kandidatų už klausimą surinktų taškų dalis nuo teoriškai galimos surinkti taškų sumos, išreikšta procentais. Jeigu klausimas vertinamas vienu tašku, sunkumas tiesiogiai rodo, kuri kandidatų dalis į jį atsakė teisingai:

$$\frac{\text{Visų kandidatų už šį klausimą surinktų taškų suma}}{\text{Visų už šį klausimą teoriškai galimų surinkti taškų suma}} \times 100.$$

- **Klausimo skiriamoji geba.** Šis parametras rodo, kaip atskiras egzamino klausimas išskiria stipresnius ir silpnesnius kandidatus. Jei klausimas buvo labai lengvas ir į jį beveik vienodai sėkmingai atsakė ir stipresni, ir silpnesni kandidatai, tai tokio klausimo skiriamoji geba yra maža. Panaši skiriamoji geba gali būti ir labai sunkaus klausimo, į kurį beveik niekas neatsakė teisingai. Neigiama skiriamosios gebos reikšmė rodo, kad silpnesnieji (sprendžiant pagal tos egzamino dalies, kurioje klausimas pateiktas, balą) už tą klausimą surinko daugiau taškų negu stipresnieji. Taigi neigiama skiriamoji geba – prasto klausimo požymis. Vidutinio sunkumo klausimams gera skiriamoji geba yra 40–50, labai gera – 60 ir daugiau. Šios ribos netaikytinos labai lengviems ir labai sunkiems klausimams: jei į klausimą atsakė teisingai beveik visi ar tik keli kandidatai, jo skiriamoji geba aritmetiškai negali būti didelė, ir tai nėra klausimo trūkumas. Siekiant įvairių didaktinių ir psichologinių tikslų, kai kurie labai sunkūs arba labai lengvi klausimai vis tiek pateikiami teste, nors jų skiriamoji geba ir neoptimali.
- **Klausimo koreliacija su egzamino dalimi.** Tai už klausimą surinktų taškų ir tos egzamino dalies, kurioje klausimas pateiktas, surinktų taškų koreliacijos koeficientas (apskaičiuojamas naudojant Pirsono koreliacijos koeficientą). Šis parametras rodo, kuria dalimi atskiras klausimas žinias ir gebėjimus matuoja taip, kaip ir visa tos dalies užduotis.

- **Klausimo koreliacija su egzamino taškais.** Tai už klausimą surinktų taškų ir visų egzamino surinktų taškų koreliacijos koeficientas (apskaičiuojamas naudojant Pirsono koreliacijos koeficientą). Šis parametras rodo, kuria dalimi atskiras klausimas žinias ir gebėjimus matuoja taip, kaip ir visas egzaminas.

Egzamino klausimai suskirstyti į penkias grupes pagal klausimų sunkumą, remiantis egzamino rezultatais:

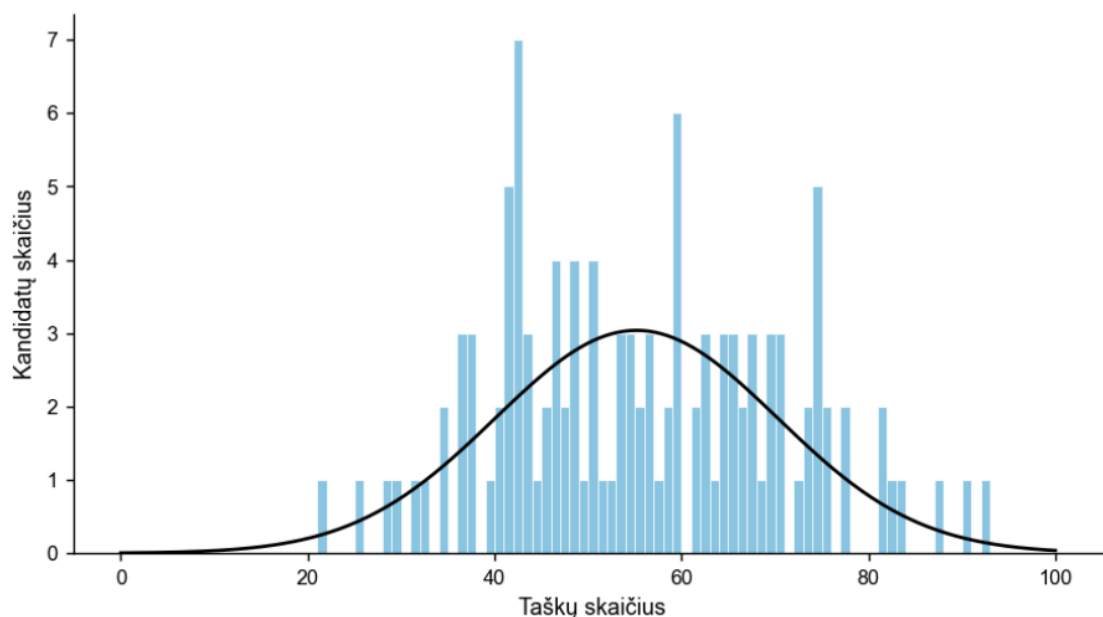
- **LL** – labai lengvi (vidutiniškai mokiniai surinko daugiau kaip 80 proc. taškų);
- **L** – lengvi (vidutiniškai mokiniai surinko 60–80 proc. taškų);
- **V** – vidutinio sunkumo (vidutiniškai mokiniai surinko 40–60 proc. taškų);
- **S** – sunkūs (vidutiniškai mokiniai surinko 20–40 proc. taškų);
- **LS** – labai sunkūs (vidutiniškai mokiniai surinko mažiau kaip 20 proc. taškų).

2025–2026 m. m. filosofijos VBE pirmąją ir antrąją dalis **pagrindinėje sesijoje** laikė 115 gimnazijos III ir IV kl. (11 ir 12 kl.) mokinių. Didžiausias galimas surinkti taškų skaičius buvo 100 taškų. Taškų vidurkis yra 55,2 taško. Pagrindinės šios egzamino dalies statistinės charakteristikos pateiktos 1 lentelėje.

1 lentelė. 2025–2026 m. m. filosofijos VBE pagrindinės statistinės charakteristikos

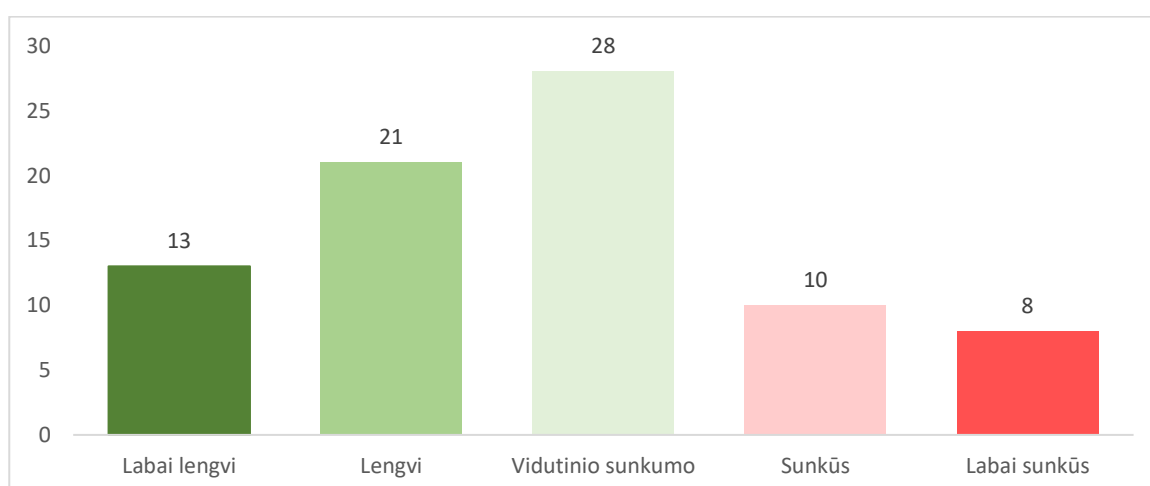
Egzaminą laikiusių kandidatų skaičius	115
Klausimų (ar jų dalių) skaičius	59
Maksimali galimų surinkti taškų suma	100
Kandidatų surinktų taškų vidurkis	55,2
Taškų standartinis nuokrypis	15,10
Mediana	54
Užduoties patikimumo indeksas (stratifikuotas Kronbacho alfa koeficientas)	0,910
Vidutinis VBE I dalies klausimo sunkumas	61,8
Vidutinis VBE II dalies klausimo sunkumas	49,9
Vidutinė VBE I dalies klausimo skiriamoji geba	34,6
Vidutinė VBE II dalies klausimo skiriamoji geba	40,2

2 diagramoje pateiktas VBE kandidatų surinktų taškų pasiskirstymas.

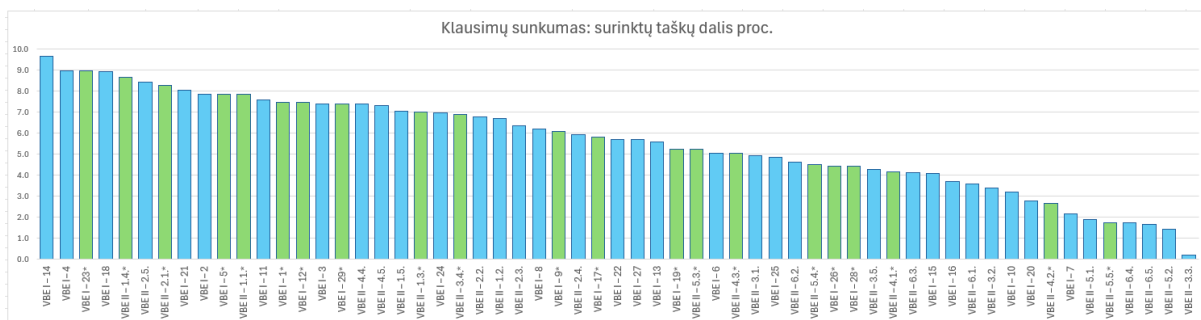
2 diagrama. 2025–2026 m. m. filosofijos VBE taškų pasiskirstymas

3 diagramoje pateiktas klausimų sunkumo pasiskirstymas. Šioje diagramoje nurodyta, kiek daugiausia taškų galima surinkti, atsakius į tam tikro sunkumo klausimus. Matoma, kad, atsakydami į 2025–2026 m. m. filosofijos VBE labai lengvus ir lengvus klausimus, kandidatai galėjo surinkti iki 34 taškų, – į šiuos klausimus teisingai atsakė daugiau nei 60 proc. visų laikusiųjų egzaminą. Atsakydami į labai sunkius klausimus kandidatai galėjo surinkti iki 8 taškų, atsakydami į sunkius – iki 10 taškų. Kiekvieną sunkų uždavinį išsprendė 20–40 proc., kiekvieną labai sunkų – mažiau nei 20 proc. kandidatų. Egzamino struktūroje vyrauja vidutinio sunkumo klausimai.

3 diagrama. Galimas surinkti taškų skaičius pagal faktinį klausimų sunkumą

4 diagramoje visi klausimai (jų sunkumas) yra išrikiuoti nuo lengviausio iki sunkiausio. Slenkstinio pasiekimų lygio klausimai yra pažymėti žvaigždute ir žaliai.

4 diagrama. Filosofijos VBE klausimų sunkumas pagal surinktų taškų dalį procentais.
Klausimai išrikiuoti nuo lengviausio iki sunkiausio

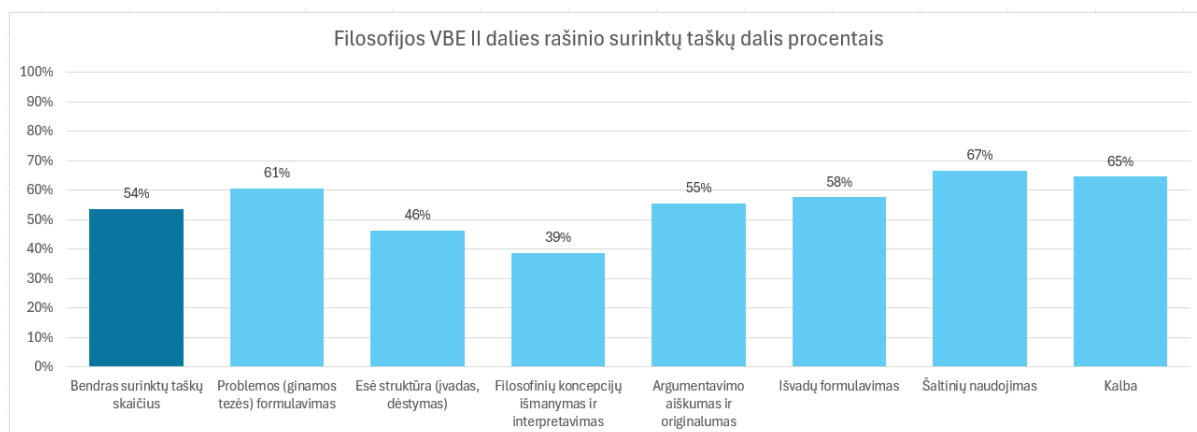
Visų 2025–2026 m. m. filosofijos VBE klausimų parametų suvestinė pateikta 2 lentelėje.

2 lentelė. 2025–2026 m. m. filosofijos VBE klausimų parametų suvestinė

Egzamino dalis	Klausimo Nr.	Taškų skaičius	Sunkumas		Skiriamoji geba	Koreliacija su egzamino dalimi	Koreliacija su egzamino taškais
VBE I	1	1	74,8	L	41,9	0,334	0,379
VBE I	2	1	78,3	L	45,2	0,277	0,200
VBE I	3	1	73,9	L	54,8	0,346	0,371
VBE I	4	1	89,6	LL	19,4	0,231	0,206
VBE I	5	1	78,3	L	32,3	0,193	0,205
VBE I	6	1	50,4	V	80,6	0,483	0,419
VBE I	7	1	21,7	S	32,3	0,173	0,226
VBE I	8	1	61,7	L	58,1	0,369	0,398
VBE I	9	1	60,9	L	38,7	0,208	0,348
VBE I	10	1	32,2	S	45,2	0,386	0,395
VBE I	11	1	75,7	L	41,9	0,285	0,266
VBE I	12	1	74,8	L	6,5	−0,049	−0,032
VBE I	13	1	55,7	V	38,7	0,248	0,217
VBE I	14	1	96,5	LL	3,2	0,024	−0,007
VBE I	15	1	40,9	V	32,3	0,179	0,170
VBE I	16	3	36,8	S	24,7	0,211	0,278
VBE I	17	1	58,3	V	22,6	0,103	0,180
VBE I	18	3	89,0	LL	18,3	0,239	0,322
VBE I	19	1	52,2	V	54,8	0,357	0,422
VBE I	20	1	27,8	S	38,7	0,299	0,256
VBE I	21	2	80,4	LL	25,8	0,257	0,248
VBE I	22	2	57,0	V	24,2	0,245	0,225
VBE I	23	1	89,6	LL	22,6	0,175	0,214

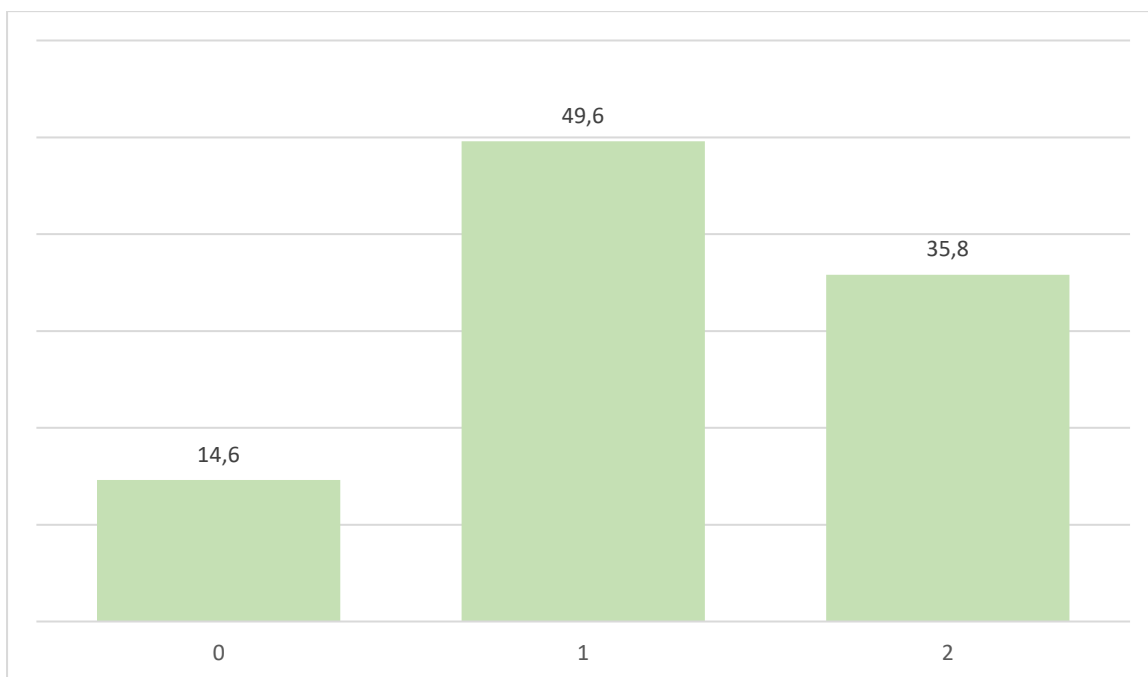
Egzamino dalis	Klausimo Nr.	Taškų skaičius	Sunkumas		Skiriamoji geba	Koreliacija su egzamino dalimi	Koreliacija su egzamino taškais
VBE I	24	1	69,6	L	32,3	0,306	0,339
VBE I	25	3	48,4	V	52,7	0,300	0,236
VBE I	26	2	44,3	V	29,0	0,383	0,359
VBE I	27	3	56,8	V	10,8	0,200	0,157
VBE I	28	1	44,3	V	35,5	0,261	0,227
VBE I	29	1	73,9	L	41,9	0,277	0,229
VBE II	1.1	1	78,3	L	35,5	0,294	0,297
VBE II	1.2	2	67,0	L	37,1	0,321	0,324
VBE II	1.3	2	70,0	L	27,4	0,306	0,309
VBE II	1.4	2	86,5	LL	32,3	0,437	0,449
VBE II	1.5	1	70,4	L	38,7	0,283	0,280
VBE II	2.1	1	82,6	LL	22,6	0,242	0,268
VBE II	2.2	1	67,8	L	35,5	0,282	0,262
VBE II	2.3	1	63,5	L	35,5	0,248	0,301
VBE II	2.4	2	59,1	V	74,2	0,592	0,608
VBE II	2.5	2	84,3	LL	30,6	0,411	0,399
VBE II	3.1	2	49,1	V	27,4	0,342	0,335
VBE II	3.2	1	33,9	S	32,3	0,250	0,237
VBE II	3.3	2	2,2	LS	4,8	0,213	0,203
VBE II	3.4	1	68,7	L	58,1	0,464	0,481
VBE II	3.5	1	42,6	V	38,7	0,310	0,343
VBE II	4.1	1	41,7	V	61,3	0,350	0,345
VBE II	4.2	2	26,5	S	38,7	0,486	0,515
VBE II	4.3	1	50,4	V	51,6	0,468	0,495
VBE II	4.4	1	73,9	L	41,9	0,376	0,356
VBE II	4.5	1	73,0	L	41,9	0,295	0,262
VBE II	5.1	1	19,1	LS	9,7	0,156	0,190
VBE II	5.2	2	14,3	LS	27,4	0,287	0,301
VBE II	5.3	1	52,2	V	48,4	0,425	0,444
VBE II	5.4	1	45,2	V	61,3	0,546	0,622
VBE II	5.5	1	17,4	LS	41,9	0,432	0,452
VBE II	6.1	1	35,7	S	71,0	0,539	0,547
VBE II	6.2	1	46,1	V	58,1	0,427	0,425
VBE II	6.3	2	41,3	V	32,3	0,332	0,339
VBE II	6.4	1	17,4	LS	45,2	0,439	0,441
VBE II	6.5	1	16,5	LS	45,2	0,484	0,501

Filosofijos VBE II dalies rašinio rezultatai pagal vertinimo kriterijus pateikti 5 diagramoje.

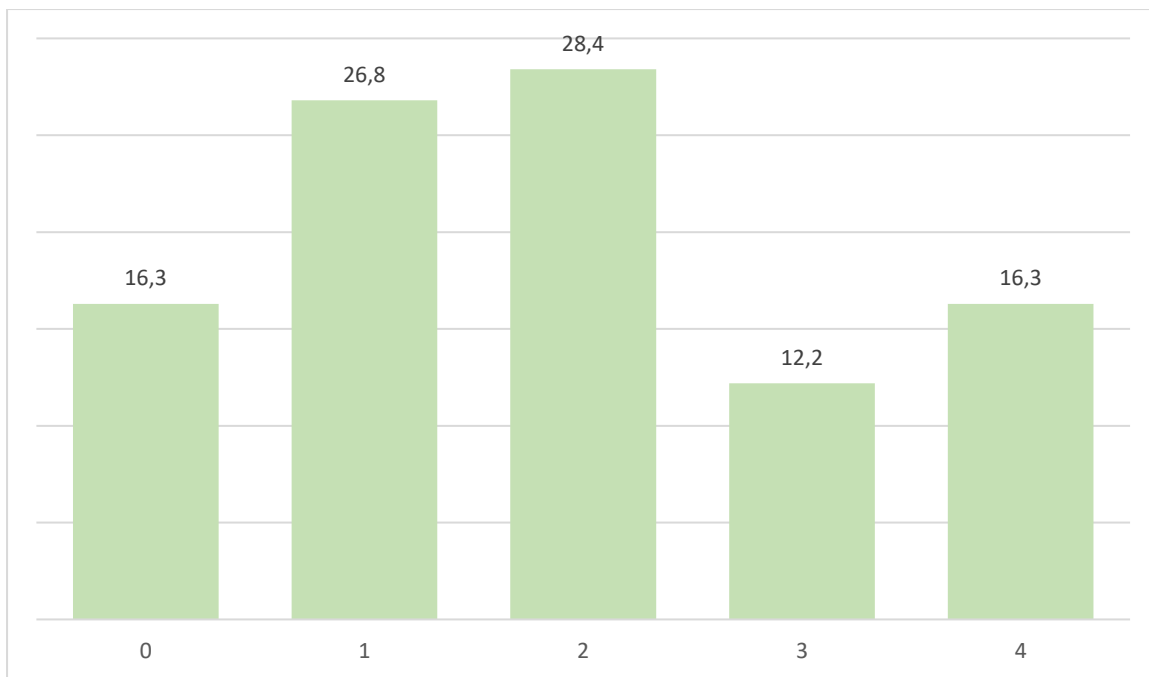

5 diagrama. 2025–2026 m. m. filosofijos VBE II dalies rašinio vertinimo rezultatai pagal kriterijus

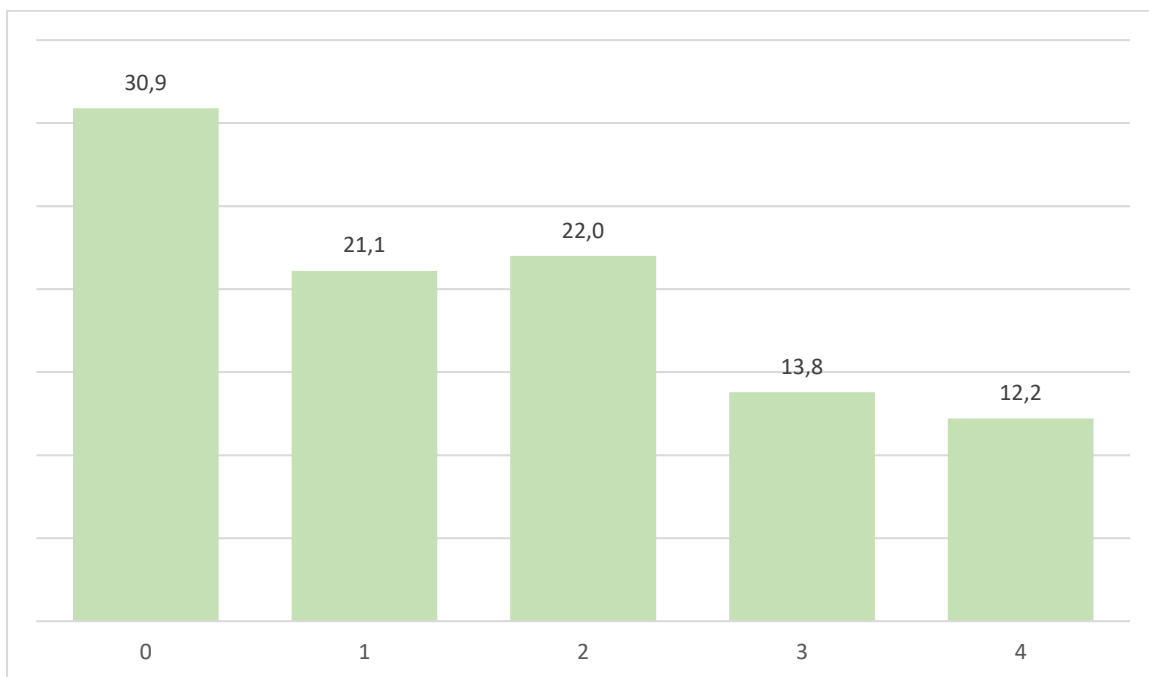
Toliau pateikiamas taškų pasiskirstymas pagal atskirus kriterijus.

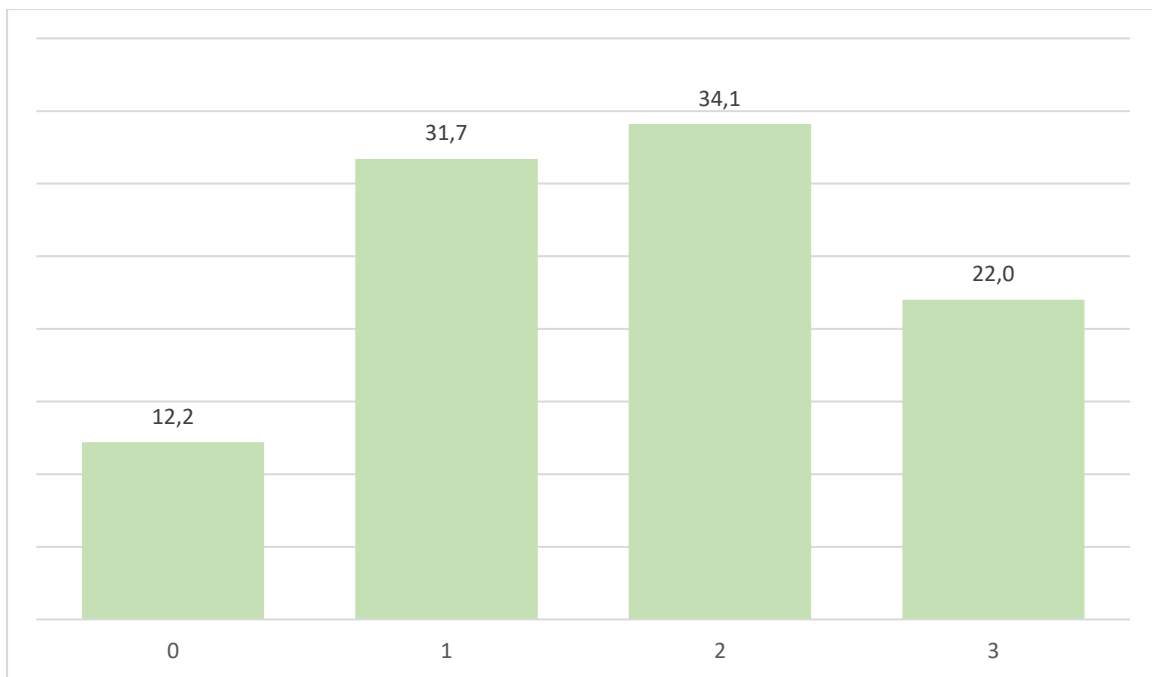
6 diagrama. Rezultatų pasiskirstymas procentais pagal problemos (ginamos tezės) formulavimo kriterijaus taškus

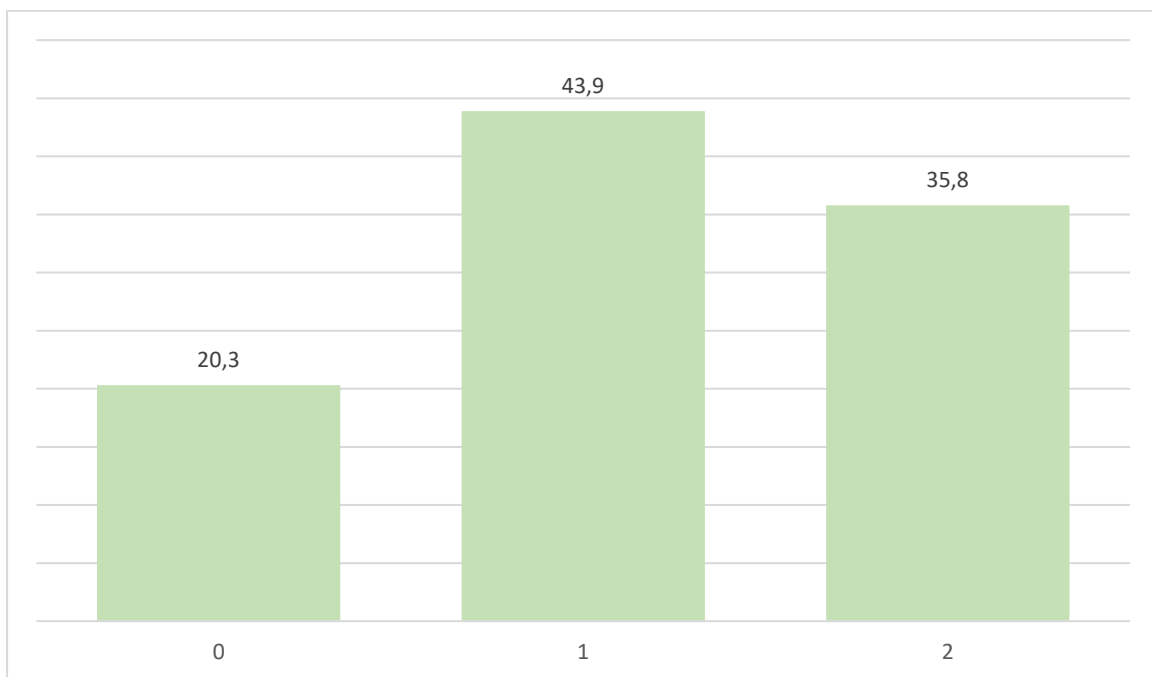
7 diagrama. Rezultatų pasiskirstymas procentais pagal esė struktūros (įvado, dėstymo) kriterijaus taškus

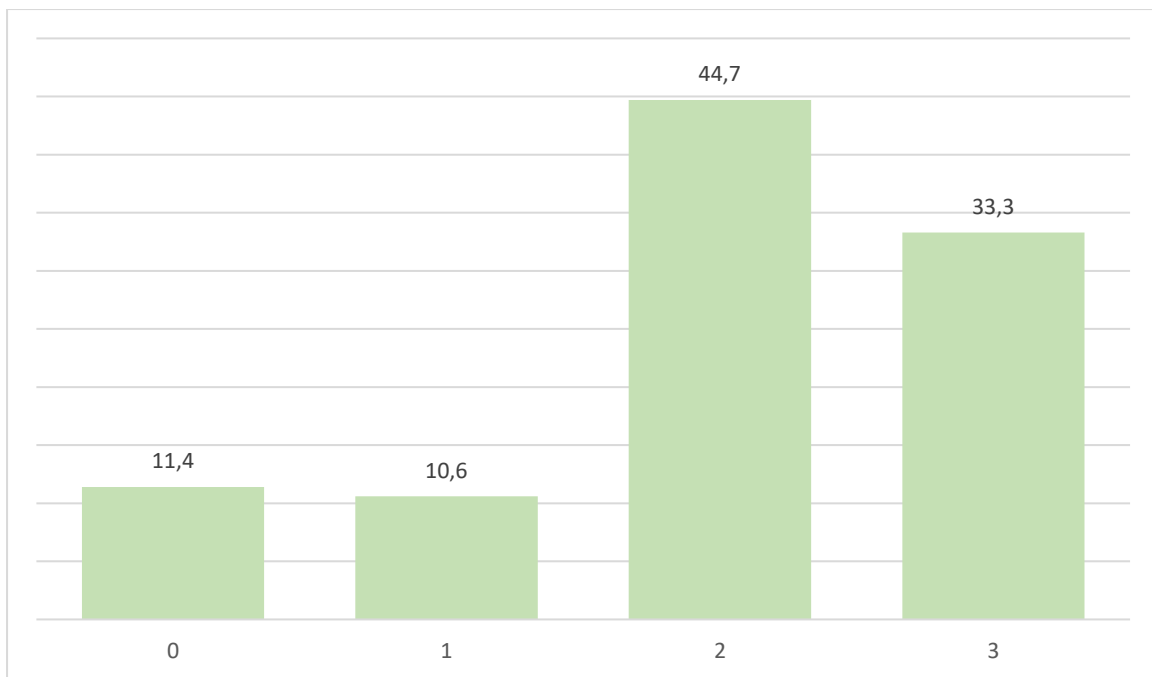
8 diagrama. Rezultatų pasiskirstymas procentais pagal filosofinių koncepcijų išmanymo ir interpretavimo kriterijaus taškus

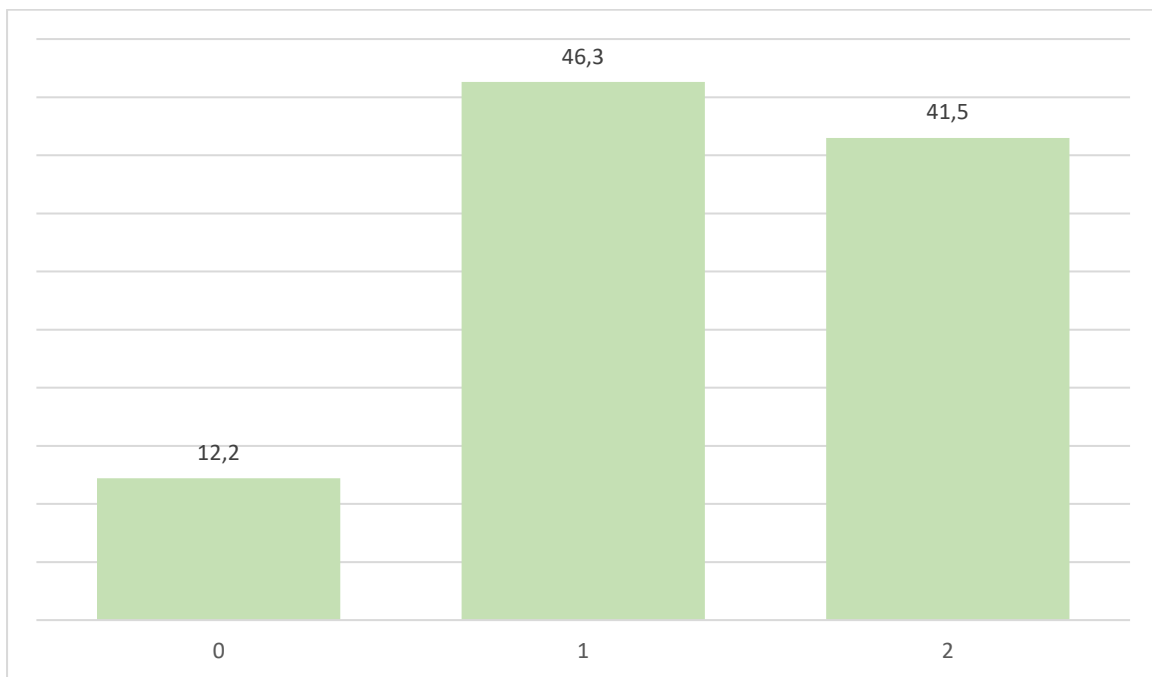
9 diagrama. Rezultatų pasiskirstymas procentais pagal argumentavimo aiškumo ir originalumo kriterijaus taškus

10 diagrama. Rezultatų pasiskirstymas procentais pagal išvadų formulavimo kriterijaus taškus

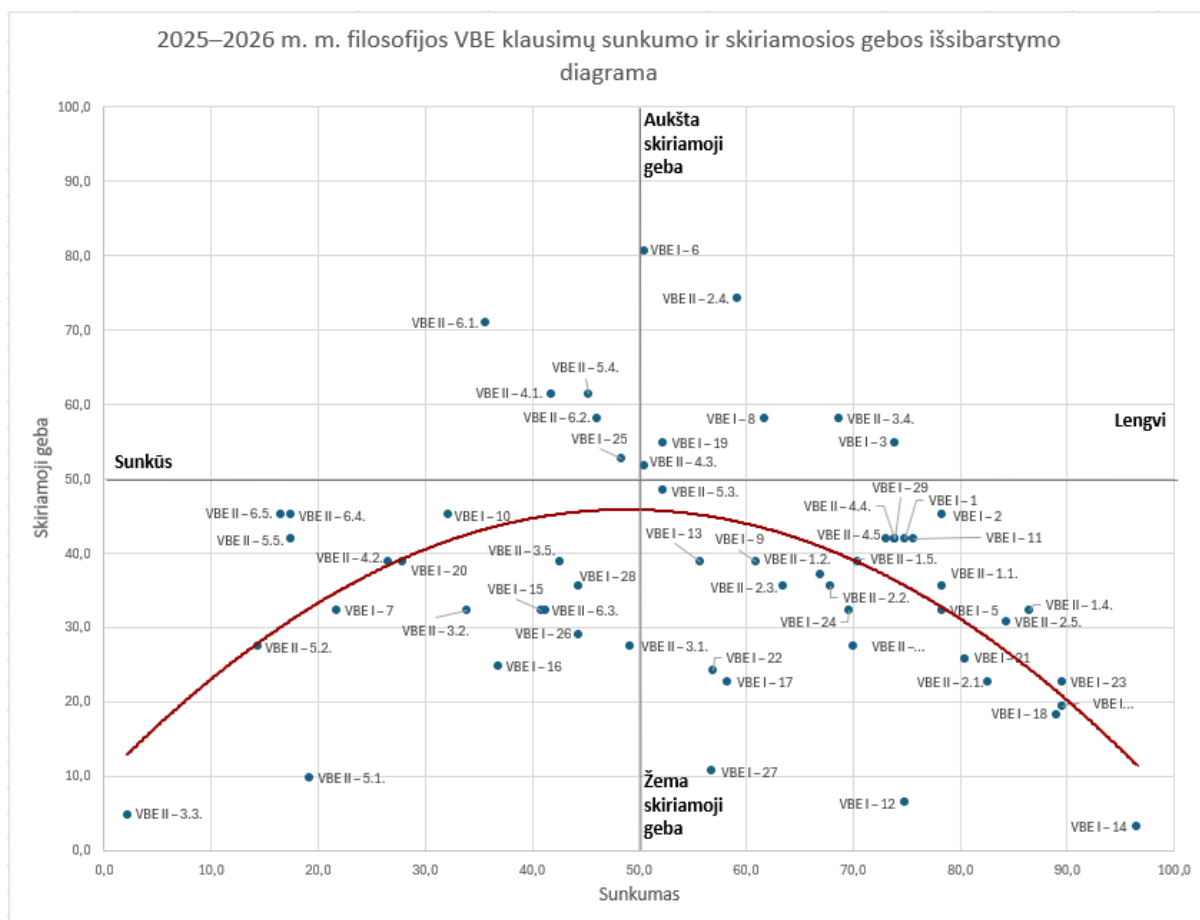

11 diagrama. Rezultatų pasiskirstymas procentais pagal šaltinių naudojimo kriterijaus taškus

12 diagrama. Rezultatų pasiskirstymas procentais pagal kalbos kriterijaus taškus

Visų filosofijos valstybinio brandos egzamino klausimų išsibarstymas pagal jų sunkumą ir skiriamąją gebą pavaizduotas 13 diagramoje. Joje taškeliais pavaizduoti klausimai, o raudona parabolės linija – klausimus atitinkanti regresijos kreivė.

13 diagrama. 2025–2026 m. m. filosofijos VBE klausimų sunkumo ir skiriamosios gebos išsibarstymo diagrama

Filosofijos VBE patikimumas (stratifikuota Kronbacho $\alpha = 0,910$; atskirų dalių α atitinkamai lygi 0,721 ir 0,896) yra aukštas ir atitinka didelės svarbos pasiekimų patikrinimams keliamus reikalavimus. Stratifikuotos ir paprastosios alfos artumas (0,910 ir 0,908) rodo, kad dalių atskyrimas laike matavimo tikslumo nesumažino, o pirmosios ir antrosios dalių balų koreliacija (0,662; įvertinus matavimo paklaidą – apie 0,823) – kad abi dalys matuoja tą patį konstruktą. Matavimo standartinė paklaida yra 4,5 taško, todėl 95 proc. pasikliautinis intervalas lygus maždaug ± 9 taškams.

3 lentelė. 2025–2026 m. m. filosofijos VBE turinio sričių koreliacijos

	1.	2.	3.	4.	5.	6.
1. Pažinimo problema						
2. Filosofijos ištakos ir kilmė	0,532					
3. Etinės sistemos, kategorinis imperatyvas	0,507	0,513				
4. Filosofinė religijos, valstybės ir medijų analizė bei supratimas	0,554	0,365	0,411			
5. Filosofinė žmogaus, istorijos, teisės ir meno analizė bei supratimas	0,638	0,399	0,507	0,648		
6. Filosofijos istorijos raidos ir klausimų analizavimas	0,596	0,449	0,524	0,539	0,703	

2025–2026 m. m. filosofijos VBE statistinės analizės apibendrinimas

2025–2026 m. m. filosofijos VBE pagrindinėje sesijoje laikė 115 kandidatų. Taškų vidurkis – 55,2 taško, mediana – 54, standartinis nuokrypis – 15,10. Daugiausia kandidatų susitelkę ties pagrindinio pasiekimų lygio sritimi.

Patikimumo indeksas (stratifikuota Kronbacho $\alpha = 0,910$) yra aukštas ir atitinka didelės svarbos egzaminams keliamus reikalavimus. Matavimo standartinė paklaida – 4,5 taško. VBE pirmosios ir antrosios dalių rezultatai koreliuoja (0,662).

Egzamino dalys skiriasi sunkumu: pirmosios dalies klausimai yra lengvesni (vidutinis sunkumas 61,8 proc.), antrosios dalies – sunkesni (49,9 proc.). Už žinių ir supratimo kognityvinių gebėjimų srities klausimus vidutiniškai surinkta 48,0 proc. galimų taškų, taikymo – 61,6 proc., aukštesniųjų mąstymo gebėjimų – 53,8 proc. Daugiausia iššūkių kėlusi turinio sritis – filosofijos istorijos raidos ir klausimų analizavimas (surinkta 31,6 proc. galimų taškų).

2025–2026 m. m. filosofijos VBE klausimai, jų statistiniai parametrai ir klasifikavimas

Toliau pateikiama 2025–2026 m. m. filosofijos VBE pagrindinės sesijos atskirų klausimų formuluotės, jų priskyrimas mokymo(si) turinio sričiai, kognityvinių gebėjimų sričiai, pasiekimų sričiai ir lygiui bei pagrindiniai statistiniai parametrai.

VBE pirmosios dalies klausimai

1 klausimas (VBE I-1)
1. Kurį klausimą priskirtumėte epistemologijai? Pažymėkite teisingą atsakymą. <i>(1 taškas)</i> ☐ Ar žmogus vertingesnis už gyvūnus? ☐ Ar moralės normos visiems yra vienodos? ☐ Ar pažinimas turi ribas? ☐ Ar žmogaus gyvenimas turi prasmę?

Taškai	Mokymo(si) turinio sritis	Kognityvinių gebėjimų sritis	Pasiekimų sritis	Pasiekimų lygis
1	Pažinimo problema	Žinios ir supratimas	Tikrovės pažinimas	Slenkstinis

Atsakymų pasirinkimas (%)					Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija su egzamino dalimi	Koreliacija su egzamino taškais
A	B	C*	D	Neatsakė	74,8	41,9	0,334	0,379
6,9	9,6	74,8	8,7	0,0				

* čia ir toliau žvaigždute pažymėtas teisingas atsakymas (ar teisingi atsakymai, jeigu jie yra keli).

2 klausimas (VBE I-2)

2. Sokratas, be kitų metodų, dialogų metu pasitelkdavo elenkiką. Kas būdinga šiam metodui? Pažymėkite teisingą atsakymą.

(1 taškas)

☐ Pašnekovas priverčiamas nuolat suabejoti savo tariamu žinojimu, kol galiausiai pripažįsta nežinąs.

☐ Pokalbis su pašnekovu orientuotas į autoriteto, kurį pašnekovas turi neabejodamas pripažinti, žinojimą.

☐ Pašnekovas yra raginamas dalytis savo asmenine nuomone, nepateikiant jokių argumentų.

☐ Siekiant išvengti konfliktų, pašnekovo argumentai yra priimami kaip absoliučiai neginčijama tiesa.

Taškai	Mokymo(si) turinio sritis	Kognityvinių gebėjimų sritis	Pasiekimų sritis	Pasiekimų lygis
1	Filosofijos ištakos ir kilmė	Taikymas	Filosofinių klausimų specifikos suvokimas	Pagrindinis

Atsakymų pasirinkimas (%)					Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija su egzamino dalimi	Koreliacija su egzamino taškais
A*	B	C	D	Neatsakė	78,3	45,2	0,277	0,200
78,3	6,1	5,2	10,4	0,0				

3 klausimas (VBE I-3)

3. Renė Dekartas (*René Descartes*), ieškodamas nenuginčijamos tiesos, pritaikė vadinamąjį „radikalios abejonės“ metodą ir suabejojo viskuo, kuo galima suabejoti. Kas išlieka kaip nenuginčijama tiesa? Pažymėkite teisingą atsakymą.

(1 taškas)

- ☐ Juslės¹ yra patikimiausias tiesos šaltinis.
- ☐ Žinojimas turi būti pagrįstas empiriniais tyrimais ir žiniomis.
- ☐ Mąstymo faktas yra vienintelė neabejotina tiesa.
- ☐ Absoliuti tiesa priinama tik per apsireiškimą.

Taškai	Mokymo(si) turinio sritis	Kognityvinių gebėjimų sritis	Pasiekimų sritis	Pasiekimų lygis
1	Pažinimo problema	Taikymas	Filosofijos istorijos raidos ir klausimų analizavimas	Patenkinamas

Atsakymų pasirinkimas (%)					Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija su egzamino dalimi	Koreliacija su egzamino taškais
A	B	C*	D	Neatsakė	73,9	54,8	0,346	0,371
4,3	18,3	73,9	3,5	0,0				

4 klausimas (VBE I-4)

4. Kokie yra pateikti klausimai? Kiekvieną klausimą sujunkite linija su viena sritimi.

(1 taškas)

Kaip evoliucija paaiškina žmogaus atsiradimą ir jo elgesio vystymąsi?	☐	☐ Etninis klausimas
Ar žmogaus moralė yra evoliucijos rezultatas, ar ji kyla iš kitų šaltinių?	☐	☐ Kitų mokslų klausimas
Kaip valstybės sampratą keičia migracija ir žmonių judėjimas tarp regionų ir šalių?	☐	☐ Politinės filosofijos klausimas

Taškai	Mokymo(si) turinio sritis	Kognityvinių gebėjimų sritis	Pasiekimų sritis	Pasiekimų lygis
1	Filosofijos ištakos ir kilmė	Aukštesnieji mąstymo gebėjimai	Filosofinių klausimų specifikos suvokimas	Pagrindinis

Taškų pasiskirstymas (%)		Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija su egzamino dalimi	Koreliacija su egzamino taškais
0	1	89,6	19,4	0,231	0,206
10,4	89,6				

5 klausimas (VBE I-5)

5. Kuris iš ikisokratikų *harmonijos* sąvoką¹ tyrinėjo, pasitelkęs muziką ir matematiką? Pažymėkite teisingą atsakymą.

(1 taškas)

☐ Demokritas

☐ Herakleitas

☐ Leukipas

☐ Pitagoras

<i>Taškai</i>	<i>Mokymo(si) turinio sritis</i>	<i>Kognityvinių gebėjimų sritis</i>	<i>Pasiekimų sritis</i>	<i>Pasiekimų lygis</i>
1	Pažinimo problema	Žinios ir supratimas	Filosofinė žmogaus, istorijos, teisės ir meno analizė bei supratimas	Slenkstinis

<i>Atsakymų pasirinkimas (%)</i>					<i>Sunkumas</i>	<i>Skiriamoji geba</i>	<i>Koreliacija su egzamino dalimi</i>	<i>Koreliacija su egzamino taškais</i>
<i>A</i>	<i>B</i>	<i>C</i>	<i>D*</i>	<i>Neatsakė</i>	78,3	32,3	0,193	0,205
6,1	9,5	6,1	78,3	0,0				

6 klausimas (VBE I-6)

6. Išdėstykite pateiktas sąvokas chronologine seka, pradėdami nuo anksčiausios.

(1 taškas)

≡ Pradas

≡ Idėja

≡ Apatija

≡ Eudaimonija

1.

2.

3.

4.

<i>Taškai</i>	<i>Mokymo(si) turinio sritis</i>	<i>Kognityvinių gebėjimų sritis</i>	<i>Pasiekimų sritis</i>	<i>Pasiekimų lygis</i>
1	Filosofijos ištakos ir kilmė	Aukštesnieji mąstymo gebėjimai	Filosofijos istorijos raidos ir klausimų analizavimas	Aukštesnysis

<i>Taškų pasiskirstymas (%)</i>		<i>Sunkumas</i>	<i>Skiriamoji geba</i>	<i>Koreliacija su egzamino dalimi</i>	<i>Koreliacija su egzamino taškais</i>
<i>0</i>	<i>1</i>	50,4	80,6	0,483	0,419
49,6	50,4				

7 klausimas (VBE I-7)

7. Kuris teiginys priskiriamas teleologinės etikos sričiai? Pažymėkite teisingą atsakymą.

(1 taškas)

☐ Moralinę vertę lemia pasekmės ir pasiektas tikslas.

☐ Moralinę vertę privalo būti grindžiama visuotiniu imperatyvu.

☐ Moralinę vertę lemia dorybės ir charakteris, o ne pats veiksmas.

☐ Moralinę vertę apibrėžia meilė, sutampanti su valia.

<i>Taškai</i>	<i>Mokymo(si) turinio sritis</i>	<i>Kognityvinių gebėjimų sritis</i>	<i>Pasiekimų sritis</i>	<i>Pasiekimų lygis</i>
1	Etinės sistemos, kategorinis imperatyvas	Taikymas	Etinių sistemų klausimų hermeneutika	Pagrindinis

<i>Atsakymų pasirinkimas (%)</i>					<i>Sunkumas</i>	<i>Skiriamoji geba</i>	<i>Koreliacija su egzamino dalimi</i>	<i>Koreliacija su egzamino taškais</i>
<i>A*</i>	<i>B</i>	<i>C</i>	<i>D</i>	<i>Neatsakė</i>	21,7	32,3	0,173	0,226
21,7	23,5	40,0	14,8	0,0				

8 klausimas (VBE I-8)

B. Kiekvieną filosofą sujunkite linija su viena jam priskiriama mintimi.

(1 taškas)

Sokratas

Turime siekti savo būdo
savybių aukso vidurio.

Aristotelis

Tai, ką mes vadiname
mokymusi, iš tiesų yra
atsiminimas.

Platonas

Neiširtas gyvenimas
nevertas gyventi.

Taškai	Mokymo(si) turinio sritis	Kognityvinių gebėjimų sritis	Pasiekimų sritis	Pasiekimų lygis
1	Etinės sistemos, kategorinis imperatyvas	Taikymas	Filosofijos istorijos raidos ir klausimų analizavimas	Pagrindinis

Taškų pasiskirstymas (%)		Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija su egzamino dalimi	Koreliacija su egzamino taškais
0	1	61,7	58,1	0,369	0,398
38,3	61,7				

9 klausimas (VBE I-9)

9. Pasirinkite tinkamą žodį, kad sofisto Protagoro mintis būtų teisinga.

(1 taškas)

yra visų daiktų matas¹ – esančių, kad jie yra, o nesančių, kad jų nėra.

¹ matas – miara – мера – вимір

Taškai	Mokymo(si) turinio sritis	Kognityvinių gebėjimų sritis	Pasiekimų sritis	Pasiekimų lygis
1	Filosofijos ištakos ir kilmė	Žinios ir supratimas	Tikrovės pažinimas	Slenkstinis

Taškų pasiskirstymas (%)		Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija su egzamino dalimi	Koreliacija su egzamino taškais
0	1	60,9	38,7	0,208	0,348
39,1	60,9				

10 klausimas (VBE I-10)

10. Įkeldami korteles į tinkamas vietas, susiekite filosofus su jiems priskiriamomis citatomis.

(1 taškas)

Anaksimandras

_____:

Parmenidas

„Būtina žinoti, jog karas yra visuotinis, ir teisybė – vaidas, ir viskas gimsta per vaidą, ir elgiasi pagal jį.“

Herakleitas

_____:

„Nes juk mąstyti ir būti – yra tai tas pat ir vis viena. Reikia sakyti ir galvoti, kad viena tik būtis egzistuoja, o nebūtis nėra.“

_____:

„Esamybės pradžia – tai kažkokia neapibrėžta medžiaga, iš kurios kilę dangūs ir pasaulis. O ji amžina ir nesenstanti, ir apimanti visus pasaulius.“

Taškai	Mokymo(si) turinio sritis	Kognityvinių gebėjimų sritis	Pasiekimų sritis	Pasiekimų lygis
1	Pažinimo problema	Aukštesnieji mąstymo gebėjimai	Tikrovės pažinimas	Pagrindinis

Taškų pasiskirstymas (%)		Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija su egzamino dalimi	Koreliacija su egzamino taškais
0	1	32,2	45,2	0,386	0,395
67,8	32,2				

11 klausimas (VBE I-11)

11. Įmonės vadovas svarsto galimybę pateikti klaidingą informaciją apie gaminamų produktų tvarumą aplinkos atžvilgiu, kad pritrauktų daugiau klientų ir padidintų pelną. Vadovas mano, kad ši maža apgaule padėtų įmonei augti, kurti naujas darbo vietas ir ilgainiui duotų naudos bendruomenei. Kaip, remiantis Imanuelio Kanto (*Immanuel Kant*) kategoriniu imperatyvu, vadovas turėtų pasielgti? Pažymėkite teisingą atsakymą.

(1 taškas)

- ☐ Vadovas turėtų meluoti, jei bendroji nauda, pavyzdžiui, ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas, viršytų galimą žalą.
- ☐ Vadovas neturėtų meluoti, nes, jei visi meluotų dėl asmeninės ar įmonės naudos, komunikacija taptų neįmanoma.
- ☐ Vadovas gali pateisinti¹ melą, jei tai atitinka jo asmeninius moralinius įsitikinimus ir tiesiogiai nepadarą žalos.
- ☐ Vadovas turėtų vengti melo, nebent konkurentai taip pat pateikia klaidingą informaciją, kad užtikrintų sąžiningą konkurenciją.

Taškai	Mokymo(si) turinio sritis	Kognityvinių gebėjimų sritis	Pasiekimų sritis	Pasiekimų lygis
1	Etinės sistemos, kategorinis imperatyvas	Taikymas	Etinių sistemų klausimų hermeneutika	Patenkinamas

Atsakymų pasirinkimas (%)					Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija su egzamino dalimi	Koreliacija su egzamino taškais
A	B*	C	D	Neatsakė	75,7	41,9	0,285	0,266
7,8	75,7	8,7	7,8	0,0				

12 klausimas (VBE I-12)

12. Pasirinkite tinkamą sąvoką, kad pateiktas tekstas būtų teisingas.

(1 taškas)

Tai – antropocentrinė žmogaus vertę ir orumą bei juos atitinkančius visuomeninius santykius teigianti pasaulėžiūra [...].

idėjų yra Antikos filosofų ir literatų veikaluose.

<i>Taškai</i>	<i>Mokymo(si) turinio sritis</i>	<i>Kognityvinių gebėjimų sritis</i>	<i>Pasiekimų sritis</i>	<i>Pasiekimų lygis</i>
1	Filosofijos ištakos ir kilmė	Taikymas	Filosofinių klausimų specifikos suvokimas	Slenkstinis

<i>Taškų pasiskirstymas (%)</i>		<i>Sunkumas</i>	<i>Skiriamoji geba</i>	<i>Koreliacija su egzamino dalimi</i>	<i>Koreliacija su egzamino taškais</i>
<i>0</i>	<i>1</i>	74,8	6,5	–0,049	–0,032
25,2	74,8				

13 klausimas (VBE I-13)

13. Kaip vadinamos šių filosofų įkurtos mokyklos ir kuris filosofas mokyklos neįkūrė? Pasirinkite teisingus atsakymus.

(1 taškas)

Aristotelis

Herakleitas

Platonas

Taškai	Mokymo(si) turinio sritis	Kognityvinių gebėjimų sritis	Pasiekimų sritis	Pasiekimų lygis
1	Filosofijos ištakos ir kilmė	Taikymas	Filosofijos istorijos raidos ir klausimų analizavimas	Patenkinamas

Taškų pasiskirstymas (%)		Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija su egzamino dalimi	Koreliacija su egzamino taškais
0	1	55,7	38,7	0,248	0,217
44,3	55,7				

14 klausimas (VBE I-14)

14. Lentelėje pažymėkite, kurie iš pateiktų bruožų dažniau būna būdingi moksliniam, o kurie – filosofiniam pažinimui.

(1 taškas)

	Filosofinis pažinimas	Mokslinis pažinimas
Dalykiškumas	☐	☐
Angažuoja vertybiniam savęs pakeitimui	☐	☐
Asmeninis apsisprendimas	☐	☐
Tiesos faktiškumas	☐	☐

Taškai	Mokymo(si) turinio sritis	Kognityvinių gebėjimų sritis	Pasiekimų sritis	Pasiekimų lygis
1	Pažinimo problema	Aukštesnieji mąstymo gebėjimai	Tikrovės pažinimas	Pagrindinis

Taškų pasiskirstymas (%)		Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija su egzamino dalimi	Koreliacija su egzamino taškais
0	1	96,5	3,2	0,024	-0,007
3,5	96,5				

15 klausimas (VBE I-15)

15. Pateiktame tekste pasirinkite teisingus atsakymus.

(1 taškas)

Ideologijos, t. y. visokiausi „izmai“, savo šalininkų pasitenkinimui galintys paaiškinti viską ir bet kurį įvykį išvesti iš , yra visiškai nesenas reiškinys. Daugelį dešimtmečių politiniame gyvenime jos atliko visai menką vaidmenį. Tik pasitelkdami „atgalinę“ išmintį, galime jose pamatyti tam tikrų elementų, kurie jas padarė tokias stulbinamai naudingas demokratinei valdžiai. [...] Ideologijoms būdingas moksliskumas: mokslinį požiūrį jos sujungia su filosofškai reikšmingais rezultatais ir pretenduoja į mokslinės filosofijos statusą. Atrodo, jog žodis „ideologija“ implikuoja mintį, kad idėja gali tapti mokslo objektu, kaip gyvūnai yra zoologijos , ir kad priesaga „-logija“ ideologijos, kaip ir zoologijos, atveju nurodo tik *logo*, t. y. mokslinius teiginius apie atitinkamą objektą.

<i>Taškai</i>	<i>Mokymo(si) turinio sritis</i>	<i>Kognityvinių gebėjimų sritis</i>	<i>Pasiekimų sritis</i>	<i>Pasiekimų lygis</i>
1	Filosofijos ištakos ir kilmė	Aukštesnieji mąstymo gebėjimai	Filosofinių klausimų specifikos suvokimas	Aukštesnysis

<i>Taškų pasiskirstymas (%)</i>		<i>Sunkumas</i>	<i>Skiriamoji geba</i>	<i>Koreliacija su egzamino dalimi</i>	<i>Koreliacija su egzamino taškais</i>
<i>0</i>	<i>1</i>	40,9	32,3	0,179	0,170
59,1	40,9				

16 klausimas (VBE I-16)

A šaltinis. Iš Platono veikalų „Faidras“.

Sielą priyiginkime sparnuotos dvikinkės ir vadeliotojo jungtinei galiai; dievų ir žirgai, ir vadeliotojai yra taurūs ir kilę iš tauriųjų, o likusių [sielų] jie yra mišrūnai. Pirma, kinkinį valdo mūsų [sielos] valdovas; antra, vienas jo žirgas yra puikus, taurus ir gimęs iš tokių pat žirgų, kitas žirgas – šio priešingybė, kilęs iš priešingų protėvių, tad neišvengiama, kad vadelioti yra sunkus ir nuobodus darbas.

B šaltinis. Senovės graikų amfora.

16. Remdamiesi A, B šaltiniais ir žiniomis, pagal Platono sielos alegoriją pasirinkite kiekvieno alegorinio personažo vieną savybę ir vieną dorybę.

(3 taškai)

Vadeliotojas:

savybė – :

dorybė – .

Paklusnysis arklys:

savybė – :

dorybė – .

Užsispyręs arklys:

savybė – :

dorybė – .

Taškai	Mokymo(si) turinio sritis	Kognityvinių gebėjimų sritis	Pasiekimų sritis	Pasiekimų lygis
3	Pažinimo problema	Aukštesnieji mąstymo gebėjimai	Filosofinė žmogaus, istorijos, teisės ir meno analizė bei supratimas	Aukštesnysis

Taškų pasiskirstymas (%)				Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija su egzamino dalimi	Koreliacija su egzamino taškais
0	1	2	3	36,8	24,7	0,211	0,278
19,1	66,1	0,0	14,8				

17 klausimas (VBE I-17)

17. Remdamiesi žiniomis, atsakykite, kuri dorybė, anot Platono, sujungia visas sielos dorybes ir todėl kiekviena sielos dalis gali atlikti savo uždavinius ir veikti deramai. *Pažymėkite teisingą atsakymą.*

(1 taškas)

☐ Drąsa

☐ Paklusnumas

☐ Teisingumas

☐ Užsispyrimas

Taškai	Mokymo(si) turinio sritis	Kognityvinių gebėjimų sritis	Pasiekimų sritis	Pasiekimų lygis
1	Pažinimo problema	Žinios ir supratimas	Filosofinė žmogaus, istorijos, teisės ir meno analizė bei supratimas	Slenkstinis

Atsakymų pasirinkimas (%)					Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija su egzamino dalimi	Koreliacija su egzamino taškais
A	B	C*	D	Neatsakė	58,3	22,6	0,103	0,180
21,7	13,0	58,3	7,0	0,0				

18 klausimas (VBE I-18)

C šaltinis. Iš Platono veikalų „Valstybė“.

- Aš manau, Glaukonai, kad mes galėsime sakyti, jog žmogus yra teisingas tuo pačiu būdu, kaip ir valstybė.
- Būtinai reikės taip sakyti.
- Bet turbūt dar neužmiršome, kad valstybė yra teisinga tada, kai kiekvienas iš luomų dirba tik savo darbą.
- Atrodo, kad neužmiršome, – tarė jis.
- Todėl reikia įsiminti, kad ir kiekvienas iš mūsų bus teisingas ir atliks savo darbą tada, kai kiekvienas mūsų pradės dirbs savo darbą.

18. Platonas pateikia idealios valstybės modelį (C šaltinis) ir jame išplėtoja luomų idėją, atitinkančią tris sielos dalis. Sujunkite linijomis luomų ir sielos dalių korteles. Viena kortelė liks nepanaudota.

(3 taškai)

Luomas	Sielos dalis
Amatininkai	Įniršis
Filosofai	Geismas
Kariai	Pavydumas
	Protas

Taškai	Mokymo(si) turinio sritis	Kognityvinių gebėjimų sritis	Pasiekimų sritis	Pasiekimų lygis
3	Pažinimo problema	Aukštesnieji mąstymo gebėjimai	Filosofinė religijos, valstybės ir medijų analizė bei supratimas	Pagrindinis

Taškų pasiskirstymas (%)				Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija su egzamino dalimi	Koreliacija su egzamino taškais
0	1	2	3	89,0	18,3	0,239	0,322
0,0	8,7	15,7	75,6				

19 klausimas (VBE I-19)

C šaltinis. Iš Platono veikalų „Valstybė“:

- Aš manau, Glaukonai, kad mes galėsime sakyti, jog žmogus yra teisingas tuo pačiu būdu, kaip ir valstybė.
- Būtinai reikės taip sakyti.
- Bet turbūt dar neužmiršome, kad valstybė yra teisinga tada, kai kiekvienas iš luomų dirba tik savo darbą.
- Atrodo, kad neužmiršome, – tarė jis.
- Todėl reikia įsiminti, kad ir kiekvienas iš mūsų bus teisingas ir atliks savo darbą tada, kai kiekvienas mūsų pradės dirbti savo darbą.

19. Kuri valstybės struktūra, anot C šaltinio autoriaus, yra ideali? Remdamiesi žiniomis, pažymėkite teisingą atsakymą.

(1 taškas)

☐ Anarchistinė

☐ Egalitaristinė

☐ Demokratinė

☐ Hierarchinė

Taškai	Mokymo(si) turinio sritis	Kognityvinių gebėjimų sritis	Pasiekimų sritis	Pasiekimų lygis
1	Pažinimo problema	Žinios ir supratimas	Filosofinė religijos, valstybės ir medijų analizė bei supratimas	Slenkstinis

Atsakymų pasirinkimas (%)					Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija su egzamino dalimi	Koreliacija su egzamino taškais
A	B	C	D*	Neatsakė	52,2	54,8	0,357	0,422
13,0	9,6	25,2	52,2	0,0				

20 klausimas (VBE I-20)

20. Remdamiesi žiniomis, nurodykite, kaip vadinama Platono keturių dorybių teorija. Pažymėkite teisingą atsakymą.

(1 taškas)

☐ Hedonistinių dorybių teorija

☐ Aukso vidurio dorybių teorija

☐ Kardinalinių dorybių teorija

☐ Dieviškųjų dorybių teorija

Taškai	Mokymo(si) turinio sritis	Kognityvinių gebėjimų sritis	Pasiekimų sritis	Pasiekimų lygis
1	Pažinimo problema	Žinios ir supratimas	Tikrovės pažinimas	Patenkinamas

Atsakymų pasirinkimas (%)					Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija su egzamino dalimi	Koreliacija su egzamino taškais
A	B	C*	D	Neatsakė	27,8	38,7	0,299	0,256
14,8	19,1	27,8	38,3	0,0				

21 klausimas (VBE I-21)

A šaltinis. Iš Aristotelio veikalo „Nikomacho etika“.

Tik aukščiausias gėris yra galutinis tikslas. Taigi jeigu yra tik vienas galutinis tikslas, tai jis ir bus mūsų siekiamas gėris, o jeigu jų yra daug, tai gėris bus tas, kuris bus tobuliausias... Toks gėris kaip tik yra laimė. Mat ją visuomet pasirenkame dėl jos pačios ir niekuomet – dėl ko nors kito. [...] Mūsų laimės apibrėžimas šiek tiek paaiškina ir klausimą, ar laimė yra atsitiktinumas. Mes sakėme, kad laimė yra tam tikra sielos veikla jai būdingos dorybės prasme. Iš kitų gėrybių vienos laimei yra būtinos, o kitos savo esme yra jai tik pagalbinės priemonės ir naudingi įrankiai. [...] Ten nustatėme, kad valstybės valdymo menas yra aukščiausias tikslas. Jis labiausiai rūpinasi aukleti piliečius, kad jie būtų geri ir sugebėtų kilniai elgtis.

B šaltinis. Iš Immanuelio Kanto veikalo „Praktinio proto kritika“.

Laimė – tai toks protingos būtybės būvis pasaulyje, kai per visą jos egzistavimą viskas vyksta pagal jos norą ir valią; vadinasi, ji remiasi prigimties ir viso šios būtybės tikslo, taip pat esminio jos valios determinanto atitikimu. [...] Vadinasi, moralės dėsnyje nėra nė mažiausio pagrindo būtinam ryšiui tarp dorovės ir būtybės, kuri yra pasaulio dalis ir todėl nuo jo priklauso, jai proporcingos laimės; kaip tik dėl to ši būtybė negali savo valia būti šios prigimties priežastis ir negali savo jėgomis padaryti savo laimės visiškai atitinkančios jos praktinius pagrindinius teiginius.

21. Remdamiesi A, B šaltiniais ir žiniomis, lentelėje pažymėkite, kuriam šaltiniui priskiriamos pateiktos sąvokos.

(2 taškai)

	A šaltinis	B šaltinis
Eudaimonija	☐	☐
Antinomija	☐	☐
Praktinio proto objektas	☐	☐
Politisnis gyvūnas	☐	☐

Taškai	Mokymo(si) turinio sritis	Kognityvinių gebėjimų sritis	Pasiekimų sritis	Pasiekimų lygis
2	Etinės sistemos, kategorinis imperatyvas	Aukštesnieji mąstymo gebėjimai	Filosofinė žmogaus, istorijos, teisės ir meno analizė bei supratimas	Aukštesnysis

Taškų pasiskirstymas (%)			Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija su egzamino dalimi	Koreliacija su egzamino taškais
0	1	2	80,4	25,8	0,257	0,248
2,6	33,9	63,5				

22 klausimas (VBE I-22)

A šaltinis. Iš Aristotelio veikalo „Nikomacho etika“.

Tik aukščiausias gėris yra galutinis tikslas. Taigi jeigu yra tik vienas galutinis tikslas, tai jis ir bus mūsų siekiamas gėris, o jeigu jų yra daug, tai gėris bus tas, kuris bus tobuliausias... Toks gėris kaip tik yra laimė. Mat ją visuomet pasirenkame dėl jos pačios ir niekuomet – dėl ko nors kito. [...] Mūsų laimės apibrėžimas šiek tiek paaiškina ir klausimą, ar laimė yra atsitiktinumas. Mes sakėme, kad laimė yra tam tikra sielos veikla jai būdingos dorybės prasme. Iš kitų gėrybių vienos laimei yra būtinos, o kitos savo esme yra jai tik pagalbinės priemonės ir naudingi įrankiai. [...] Ten nustatėme, kad valstybės valdymo menas yra aukščiausias tikslas. Jis labiausiai rūpinasi auklėti piliečius, kad jie būtų geri ir sugebėtų kilniai elgtis.

B šaltinis. Iš Immanuelio Kanto veikalo „Praktinio proto kritika“.

Laimė – tai toks protingos būtybės būvis pasaulyje, kai per visą jos egzistavimą viskas vyksta pagal jos norą ir valią; vadinasi, ji remiasi prigimties ir viso šios būtybės tikslo, taip pat esminio jos valios determinanto atitikimu. [...] Vadinasi, moralės dėsnyje nėra nė mažiausio pagrindo būtinam ryšiui tarp dorovės ir būtybės, kuri yra pasaulio dalis ir todėl nuo jo priklauso, jai proporcingos laimės; kaip tik dėl to ši būtybė negali savo valia būti šios prigimties priežastis ir negali savo jėgomis padaryti savo laimės visiškai atitinkančios jos praktinius pagrindinius teiginius.

22. Remdamiesi A, B šaltiniais ir žiniomis, lentelėje pažymėkite, kuriam vienam iš dviejų autorių arba abiem autoriams priskiriami pateikti teiginiai.

(2 taškai)

	Aristotelis	I. Kantas	Abu
Už jaunimo auklėjimą daugiausia atsakinga valstybė.	☐	☐	☐
Laimė yra ilgalaikis žmogaus gyvenimo tikslas.	☐	☐	☐
Moralės dėsnis kyla tik iš laisvos valios.	☐	☐	☐
Žmogus tampa laimingas, gyvendamas dorybingai.	☐	☐	☐

Taškai	Mokymo(si) turinio sritis	Kognityvinių gebėjimų sritis	Pasiekimų sritis	Pasiekimų lygis
2	Etinės sistemos, kategorinis imperatyvas	Aukštesnieji mąstymo gebėjimai	Etinių sistemų klausimų hermeneutika	Aukštesnysis

Taškų pasiskirstymas (%)			Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija su egzamino dalimi	Koreliacija su egzamino taškais
0	1	2	57,0	24,2	0,245	0,225
14,8	56,5	28,7				

23 klausimas (VBE I-23)

A šaltinis. Iš Aristotelio veikalų „Nikomacho etika“.

Tik aukščiausias gėris yra galutinis tikslas. Taigi jeigu yra tik vienas galutinis tikslas, tai jis ir bus mūsų siekiamas gėris, o jeigu jų yra daug, tai gėris bus tas, kuris bus tobuliausias... Toks gėris kaip tik yra laimė. Mat ją visuomet pasirenkame dėl jos pačios ir niekuomet – dėl ko nors kito. [...] Mūsų laimės apibrėžimas šiek tiek paaiškina ir klausimą, ar laimė yra atsitiktinumas. Mes sakėme, kad laimė yra tam tikra sielos veikla jai būdingos dorybės prasme. Iš kitų gėrybių vienos laimei yra būtinos, o kitos savo esme yra jai tik pagalbinės priemonės ir naudingi įrankiai. [...] Ten nustatėme, kad valstybės valdymo menas yra aukščiausias tikslas. Jis labiausiai rūpinasi auklėti piliečius, kad jie būtų geri ir sugebėtų kilniai elgtis.

23. Remdamiesi A šaltiniu, nurodykite, kas yra aukščiausias gėris ir galutinis tikslas. Pažymėkite teisingą atsakymą.

(1 taškas)

☐ Garbė

☐ Laimė

☐ Išmintis

☐ Turtas

Taškai	Mokymo(si) turinio sritis	Kognityvinių gebėjimų sritis	Pasiekimų sritis	Pasiekimų lygis
1	Etinės sistemos, kategorinis imperatyvas	Taikymas	Etinių sistemų klausimų hermeneutika	Slenkstinis

Atsakymų pasirinkimas (%)					Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija su egzamino dalimi	Koreliacija su egzamino taškais
A	B*	C	D	Neatsakė	89,6	22,6	0,175	0,214
1,7	89,6	8,7	0,0	0,0				

24 klausimas (VBE I-24)

A šaltinis. Iš Aristotelio veikalo „Nikomacho etika“.

Tik aukščiausias gėris yra galutinis tikslas. Taigi jeigu yra tik vienas galutinis tikslas, tai jis ir bus mūsų siekiamas gėris, o jeigu jų yra daug, tai gėris bus tas, kuris bus tobuliausias... Toks gėris kaip tik yra laimė. Mat ją visuomet pasirenkame dėl jos pačios ir niekuomet – dėl ko nors kito. [...] Mūsų laimės apibrėžimas šiek tiek paaiškina ir klausimą, ar laimė yra atsitiktinumas. Mes sakėme, kad laimė yra tam tikra sielos veikla jai būdingos dorybės prasme. Iš kitų gėrybių vienos laimei yra būtinos, o kitos savo esme yra jai tik pagalbinės priemonės ir naudingi įrankiai. [...] Ten nustatėme, kad valstybės valdymo menas yra aukščiausias tikslas. Jis labiausiai rūpinasi auklėti piliečius, kad jie būtų geri ir sugebėtų kilniai elgtis.

B šaltinis. Iš Immanuelio Kanto veikalo „Praktinio proto kritika“.

Laimė – tai toks protingos būtybės būvis pasaulyje, kai per visą jos egzistavimą viskas vyksta pagal jos norą ir valią; vadinasi, ji remiasi prigimties ir viso šios būtybės tikslo, taip pat esminio jos valios determinanto atitikimu. [...] Vadinasi, moralės dėsnyje nėra nė mažiausio pagrindo būtinam ryšiui tarp dorovės ir būtybės, kuri yra pasaulio dalis ir todėl nuo jo priklauso, jai proporcingos laimės; kaip tik dėl to ši būtybė negali savo valia būti šios prigimties priežastis ir negali savo jėgomis padaryti savo laimės visiškai atitinkančios jos praktinius pagrindinius teiginius.

24. Lygindami A ir B šaltinius, nurodykite, koks šaltinių autorių požiūris į dorybės ir laimės ryšį. Pažymėkite teisingą atsakymą.

(1 taškas)

☐ A šaltinyje teigiama, kad svarbu praktikuoti asmenines dorybes, o B šaltinyje teigiama, kad reikia praktikuoti visuotines dorybes.

☐ A šaltinyje teigiama, kad laimė yra sielos dorybių rezultatas, o B šaltinyje teigiama, kad nėra būtino dorovės ir laimės ryšio.

☐ A ir B šaltiniuose pabrėžiama, kad laimė yra visiškai nepriklausoma nuo asmeninių savybių ir motyvacijos.

☐ A šaltinyje nurodoma, kad dorybė yra tik pagalbinė priemonė laimei pasiekti, o B šaltinyje pabrėžiama, kad laimė yra tiesioginė dorybės pasekmė.

Taškai	Mokymo(si) turinio sritis	Kognityvinių gebėjimų sritis	Pasiekimų sritis	Pasiekimų lygis
1	Etinės sistemos, kategorinis imperatyvas	Taikymas	Etinių sistemų klausimų hermeneutika	Pagrindinis

Atsakymų pasirinkimas (%)					Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija su egzamino dalimi	Koreliacija su egzamino taškais
A	B*	C	D	Neatsakė	69,6	32,3	0,306	0,339
4,3	69,6	3,5	22,6	0,0				

25 klausimas (VBE I-25)

25. Remdamiesi Aristotelio aukso vidurio taisykle, sudėliokite sąvokas į reikiamas vietas.

(3 taškai)

Pagyrūniškumas	Perteklius	Vidurys	Stoka
Meilikavimas		Atvirumas (aletheia)	
Ironija		Draugiškumas	
Aikštīgumas			

Taškai	Mokymo(si) turinio sritis	Kognityvinių gebėjimų sritis	Pasiekimų sritis	Pasiekimų lygis
3	Etinės sistemos, kategorinis imperatyvas	Aukštesnieji mąstymo gebėjimai	Etinių sistemų klausimų hermeneutika	Pagrindinis

Taškų pasiskirstymas (%)				Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija su egzamino dalimi	Koreliacija su egzamino taškais
0	1	2	3	48,4	52,7	0,300	0,236
29,6	33,0	0,0	37,4				

26 klausimas (VBE I-26)

A šaltinis.

Mūsų žmogiškąjį buvimą mes galime geriau suprasti, sakydami, kad mūsų būtis pasaulyje yra nepatikima. Iš naivumo pasaulį mes laikome absoliučia būtimi. Būdami laimingi, mes džiaugiamės savo jėgomis, nemąstydami viskuo pasitikime ir nenorime nieko žinoti, išskyrus tai, kas yra dabar. Kęsdami skausmą ir apimti bejėgiškumo, mes puolame į neviltį. Ir kai tik atsigavę pasineriame į gyvenimą, užsimiršę vėl naiviai pasiduodame laimingų būsenų tėkmei. [...] Ribinėse situacijose arba atsiveria niekas, arba pradeda jausti, kas yra tikroji būtis, išskylanti virš nykstančios būties pasaulyje ir nuo jos nepriklausanti.

B šaltinis.

Veiksmų mechanizmas, beprasmiškas pantomima aiškumo valandomis, regis, viską daro beprasmę. Už stiklinės pertvaros žmogus kalba telefonu; jo negalima girdėti, tik matoma bereikšmė mimika; kyla klausimas, kodėl jis gyvena? Šis nerimas žmogaus nežmoniškumo akivaizdoje, tas baisus kritimo susidvejinimas, tas „šleikštulys“, tariant mūsų dienų rašytojo žodžiais, taip pat yra absurdas. Panašiai tam tikromis akimirkomis mes sutinkame svetimąjį, į save lyg į brolių žiūrėdami veidrodyje ar fotografijoje. Šis nerimas – taip pat absurdas.

26. Kuris filosofas yra A šaltinio autorius, o kuris – B šaltinio? *Pažymėkite teisingus atsakymus.*

(2 taškai)

A šaltinis –

B šaltinis –

Taškai	Mokymo(si) turinio sritis	Kognityvinių gebėjimų sritis	Pasiekimų sritis	Pasiekimų lygis
2	Filosofijos ištakos ir kilmė	Taikymas	Filosofijos istorijos raidos ir klausimų analizavimas	Slenkstinis

Taškų pasiskirstymas (%)			Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija su egzamino dalimi	Koreliacija su egzamino taškais
0	1	2	44,3	29,0	0,383	0,359
20,9	69,6	9,5				

27 klausimas (VBE I-27)

A šaltinis.

Mūsų žmogiškąjį buvimą mes galime geriau suprasti, sakydami, kad mūsų būtis pasaulyje yra nepatikima. Iš naivumo pasaulį mes laikome absoliučia būtimi. Būdami laimingi, mes džiaugiamės savo jėgomis, nemąstydami viskuo pasitikime ir nenorime nieko žinoti, išskyrus tai, kas yra dabar. Kęsdami skausmą ir apimti bejėgiškumo, mes puolame į neviltį. Ir kai tik atsigavę pasineriame į gyvenimą, užsimiršę vėl naiviai pasiduodame laimingų būsenų tėkmei. [...] Ribinėse situacijose arba atsiveria niekas, arba pradeda jausti, kas yra tikroji būtis, išskylanti virš nykstančios būties pasaulyje ir nuo jos nepriklausanti.

B šaltinis.

Veiksmų mechaniskas aspektas, beprasmiškas pantomima aiškumo valandomis, regis, viską daro beprasmiška. Už stiklinės pertvaros žmogus kalba telefonu; jo negalima girdėti, tik matoma bereikšmė mimika; kyla klausimas, kodėl jis gyvena? Šis nerimas žmogaus nežmoniškumo akivaizdoje, tas baisus kritimo susidvejinimas, tas „šleikštulys“, tariant mūsų dienų rašytojo žodžiais, taip pat yra absurdas. Panašiai tam tikromis akimirkomis mes sutinkame svetimąjį, į save lyg į brolių žiūrėdami veidrodyje ar fotografijoje. Šis nerimas – taip pat absurdas.

27. Remdamiesi A, B šaltiniais ir žiniomis, sujunkite linijomis šiuos šaltinius su reikiamomis sąvokomis. Dvi sąvokos liks nepanaudotos.

(3 taškai)

A šaltinis

B šaltinis

☐ Absurdas

☐ Komunikacija

☐ Maištas

☐ Ribinės situacijos

☐ Svetimumas

☐ Šleikštulys

☐ Transcendencija

☐ Transcendentalinis subjektas

Taškai	Mokymo(si) turinio sritis	Kognityvinių gebėjimų sritis	Pasiekimų sritis	Pasiekimų lygis
3	Filosofijos ištakos ir kilmė	Aukštesnieji mąstymo gebėjimai	Filosofijos istorijos raidos ir klausimų analizavimas	Pagrindinis

Taškų pasiskirstymas (%)				Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija su egzamino dalimi	Koreliacija su egzamino taškais
0	1	2	3	56,8	10,8	0,200	0,157
1,7	26,1	72,2	0,0				

28 klausimas (VBE I-28)

B šaltinis.

Veiksmų mechanizmas aspektas, beprasmiškas pantomima aiškumo valandomis, regis, viską daro beprasmiška. Už stiklinės pertvaros žmogus kalba telefonu; jo negalima girdėti, tik matoma bereikšmė mimika; kyla klausimas, kodėl jis gyvena? Šis nerimas žmogaus nežmoniškumo akivaizdoje, tas baisus kritimo susidvejinimas, tas „šleikštulys“, tariant mūsų dienų rašytojo žodžiais, taip pat yra absurdas. Panašiai tam tikromis akimirkomis mes sutinkame svetimąjį, į save lyg į brolių žiūrėdami veidrodyje ar fotografijoje. Šis nerimas – taip pat absurdas.

28. Kurį kitą filosofą B šaltinio autorius netiesiogiai mini pateiktame savo tekste? Pažymėkite teisingą atsakymą.

(1 taškas)

☐ Martiną Heideggerį (Martin Heidegger)

☐ Francą Kafką (Franz Kafka)

☐ Emanuelį Leviną (Emmanuel Levinas)

☐ Žaną Polį Sartrą (Jean-Paul Sartre)

Taškai	Mokymo(si) turinio sritis	Kognityvinių gebėjimų sritis	Pasiekimų sritis	Pasiekimų lygis
1	Filosofijos ištakos ir kilmė	Aukštesnieji mąstymo gebėjimai	Filosofijos istorijos raidos ir klausimų analizavimas	Slenkstinis

Atsakymų pasirinkimas (%)					Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija su egzamino dalimi	Koreliacija su egzamino taškais
A	B	C	D*	Neatsakė	44,3	35,5	0,261	0,227
13,1	37,4	5,2	44,3	0,0				

29 klausimas (VBE I-29)

B šaltinis.

Veiksmų mechaniškas aspektas, beprasmiškas pantomima aiškumo valandomis, regis, viską daro beprasmiška. Už stiklinės pertvaros žmogus kalba telefonu; jo negalima girdėti, tik matoma bereikšmė mimika; kyla klausimas, kodėl jis gyvena? Šis nerimas žmogaus nežmoniškumo akivaizdoje, tas baisus kritimo susidvejinimas, tas „šleikštulys“, tariant mūsų dienų rašytojo žodžiais, taip pat yra absurdas. Panašiai tam tikromis akimirkomis mes sutinkame svetimąjį, į save lyg į brolių žiūrėdami veidrodyje ar fotografijoje. Šis nerimas – taip pat absurdas.

29. Kurį iš pateiktų paveikslų priskirtume B šaltiniui? Pažymėkite teisingą atsakymą.

(1 taškas)

Taškai	Mokymo(si) turinio sritis	Kognityvinių gebėjimų sritis	Pasiekimų sritis	Pasiekimų lygis
1	Filosofijos ištakos ir kilmė	Taikymas	Filosofinė religijos, valstybės ir medijų analizė bei supratimas	Slenkstinis

Atsakymų pasirinkimas (%)					Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija su egzamino dalimi	Koreliacija su egzamino taškais
A	B	C*	D	Neatsakė	73,9	41,9	0,277	0,229
3,5	20,0	73,9	2,6	0,0				

VBE antrosios dalies klausimai

1.1 klausimas (VBE II-1.1)

1 struktūrinis klausimas. Perskaitykite Gi Deboro (Guy Debord) veikalo „Spektaklio visuomenė“ ištrauką. Remdamiesi ištrauka ir žiniomis, atlikite 1.1–1.5 užduotis.

Ištisas visuomenių, kuriose viešpatauja modernios gamybos sąlygos, gyvenimas pasireiškia kaip milžiniška spektaklių sankaupa. Tai, kas buvo išgyventa tiesiogiai, pasitraukė į atvaizdavimo sritį.

<...>

Spektaklis vienu metu pasirodo kaip pati visuomenė, kaip visuomenės dalis ir kaip *vienodinimo instrumentas*. <...>

Spektaklis – ne reginių visuma, o socialinis reginių skleidžiamas ryšys tarp asmenų.

<...>

Spektaklis savo visuma vienu metu yra ir gyvuojančios gamybos būdo rezultatas, ir jo projektas. Jis nesireiškia kaip joks realaus pasaulio, jo perkrautos dekoracijos priedas. Visomis savo atskiromis formomis, įkūnijančiomis informaciją ar propagandą, reklamą ar betarpišką pramogų vartojimą, spektaklis sudaro šiuo metu visuomenėje viešpataujančią gyvenimo modelį.

<...>

Tikroviškai apverstame pasaulyje tiesa tampa melu.

<...>

Spektaklis – jau ta stadija, kada prekė *visiškai okupavo* visuomeninį gyvenimą. Matomas ne tik kad santykis su preke, bet vien jis ir tematomas: pasaulis, kurį matome, yra jo pasaulis.

1.1. Savais žodžiais paaiškinkite, ką ištraukoje reiškia spektaklio visuomenė.

Juodraštis

.....

.....

(1 taškas)

Taškai	Mokymo(si) turinio sritis	Kognityvinių gebėjimų sritis	Pasiekimų sritis	Pasiekimų lygis
1	Filosofinė religijos, valstybės ir medijų analizė bei supratimas	Taikymas	Tikrovės pažinimas	Slenkstinis

Taškų pasiskirstymas (%)		Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija su egzamino dalimi	Koreliacija su egzamino taškais
0	1	78,3	35,5	0,294	0,297
21,7	78,3				

1.2 klausimas (VBE II-1.2)

1.2. Paaiškinkite G. Deboro mintį: „Tikroviškai apverstame pasaulyje tiesa tampa melu.“ Pateikite **vieną** šią mintį iliustruojantį pavyzdį.

Juodraštis

Paaiškinimas

Pavyzdys

(2 taškai)

Taškai	Mokymo(si) turinio sritis	Kognityvinių gebėjimų sritis	Pasiekimų sritis	Pasiekimų lygis
2	Filosofinė religijos, valstybės ir medijų analizė bei supratimas	Aukštesnieji mąstymo gebėjimai	Tikrovės pažinimas	Pagrindinis

Taškų pasiskirstymas (%)			Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija su egzamino dalimi	Koreliacija su egzamino taškais
0	1	2	67,0	37,1	0,321	0,324
16,5	33,1	50,4				

1.3 klausimas (VBE II-1.3)

1.3. Suformuluokite du medijų filosofijos klausimus.

Juodraštis

1.
2.

(2 taškai)

<i>Taškai</i>	<i>Mokymo(si) turinio sritis</i>	<i>Kognityvinių gebėjimų sritis</i>	<i>Pasiekimų sritis</i>	<i>Pasiekimų lygis</i>
2	Filosofinė religijos, valstybės ir medijų analizė bei supratimas	Taikymas	Filosofinių klausimų specifikos suvokimas	Slenkstinis

<i>Taškų pasiskirstymas (%)</i>			<i>Sunkumas</i>	<i>Skiriamoji geba</i>	<i>Koreliacija su egzamino dalimi</i>	<i>Koreliacija su egzamino taškais</i>
<i>0</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	70,0	27,4	0,306	0,309
15,7	28,7	55,6				

1.4 klausimas (VBE II-1.4)

1.4. Pateikite **vieną** šiuolaikinės medijos pavyzdį. Paaiškinkite, kaip ši medija prisideda prie spektaklio visuomenės formavimosi.

Juodraštis

Šiuolaikinė medija

Paaiškinimas

.....

.....

(2 taškai)

Taškai	Mokymo(si) turinio sritis	Kognityvinių gebėjimų sritis	Pasiekimų sritis	Pasiekimų lygis
2	Filosofinė religijos, valstybės ir medijų analizė bei supratimas	Taikymas	Filosofinė religijos, valstybės ir medijų analizė bei supratimas	Slenkstinis

Taškų pasiskirstymas (%)			Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija su egzamino dalimi	Koreliacija su egzamino taškais
0	1	2	86,5	32,3	0,437	0,449
7,8	11,3	80,9				

1.5 klausimas (VBE II-1.5)

1.5. Paaiškinkite, kaip pateiktame paveiksle vaizduojamas jame matomų žmonių santykis su pasauliu.

Juodraštis

.....

.....

.....

(1 taškas)

David Tenirso jaunesniojo (David Teniers) paveikslas „Erchercogas Leopoldas Vilhelmas savo paveikslų galerijoje Briuselyje“, 1651 m.

Taškai	Mokymo(si) turinio sritis	Kognityvinių gebėjimų sritis	Pasiekimų sritis	Pasiekimų lygis
1	Filosofinė religijos, valstybės ir medijų analizė bei supratimas	Aukštesnieji mąstymo gebėjimai	Filosofinė žmogaus, istorijos, teisės ir meno analizė bei supratimas	Aukštesnysis

Taškų pasiskirstymas (%)		Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija su egzamino dalimi	Koreliacija su egzamino taškais
0	1	70,4	38,7	0,283	0,280
29,6	70,4				

2.1 klausimas (VBE II-2.1)

2 struktūrinis klausimas. Perskaitykite Frydricho Nyčės (Friedrich Nietzsche) veikalo „Antikristas: praeikimas krikščionijai“ ištrauką. Remdamiesi ištrauka ir žiniomis, atlikite 2.1–2.5 užduotis.

Dorybė privalo būti *mūsų* išradimas, *mūsų* asmeniškiausia savigny ir reikmė: bet kuria kita prasme ji tėra tik pavojus. Tai, ko nelemia mūsų gyvenimas, jam *kenkia*: dorybė tik iš pagarbos „dorybės“ sąvokai¹ <...> yra žalinga². „Dorybė“, „pareiga“, „gėris savaime“, beasmenio ir visuotinio pobūdžio gėris – proto chimeros, kuriomis pasireiškia nuosmukis, kraštutinis gyvenimo nusilpimas <...>. Niekas taip giliai, taip iš esmės negriauna kaip kiekviena „beasmenė“ pareiga <...>. O nelaikyti <...> kategorinio imperatyvo *pavojingu gyvybei*?.. <...> Kas naikina greičiau nei prievarta dirbti, mąstyti, jausti be jokios vidinės būtinybės, be giliai asmeninio pasirinkimo, be *malonumo*? Kaip „pareigos“ automatui?

2.1. Kodėl, pasak F. Nyčės, dorybė turi būti asmeninis žmogaus išradimas?

Juodraštis

(1 taškas)

Taškai	Mokymo(si) turinio sritis	Kognityvinių gebėjimų sritis	Pasiekimų sritis	Pasiekimų lygis
1	Filosofinė žmogaus, istorijos, teisės ir meno analizė bei supratimas	Žinios ir supratimas	Etinių sistemų ir klausimų hermeneutika	Slenkstinis

Taškų pasiskirstymas (%)		Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija su egzamino dalimi	Koreliacija su egzamino taškais
0	1	82,6	22,6	0,242	0,268
17,4	82,6				

2.2 klausimas (VBE II-2.2)

2.2. Paaiškinkite, kaip šis paveikslas gali būti siejamas su ištraukoje pateiktomis F. Nyčės idėjomis.

Juodraštis

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Fransisko Gojos (Francisco Goya)
paveikslas „Kolosas“*, 1812 m.

* Kolosas (gr. kolossos) – milžinas, gigantas.

(1 taškas)

Taškai	Mokymo(si) turinio sritis	Kognityvinių gebėjimų sritis	Pasiekimų sritis	Pasiekimų lygis
1	Filosofinė žmogaus, istorijos, teisės ir meno analizė bei supratimas	Taikymas	Filosofinė žmogaus, istorijos, teisės ir meno analizė bei supratimas	Patenkinamas

Taškų pasiskirstymas (%)		Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija su egzamino dalimi	Koreliacija su egzamino taškais
0	1	67,8	35,5	0,282	0,262
32,2	67,8				

2.3 klausimas (VBE II-2.3)

2.3. Senovės graikų mitologijoje Chimera – tai būtybė, vaizduojama su liūto galva, ožio liemeniu ir gyvatės galva pasibaigiančia uodega. Žodį „chimera“ galima vartoti metaforiškai, būtent tokią prasmę ištraukoje šiam žodžiui suteikia F. Nyčė. Paaiškinkite, kodėl F. Nyčė etines sąvokas *dorybė*, *pareiga* ir *gėris savaime* vadina proto chimeromis.

Juodraštis

(1 taškas)

<i>Taškai</i>	<i>Mokymo(si) turinio sritis</i>	<i>Kognityvinių gebėjimų sritis</i>	<i>Pasiekimų sritis</i>	<i>Pasiekimų lygis</i>
1	Filosofinė žmogaus, istorijos, teisės ir meno analizė bei supratimas	Aukštesnieji mąstymo gebėjimai	Tikrovės pažinimas	Aukštesnysis

<i>Taškų pasiskirstymas (%)</i>		<i>Sunkumas</i>	<i>Skiriamoji geba</i>	<i>Koreliacija su egzamino dalimi</i>	<i>Koreliacija su egzamino taškais</i>
<i>0</i>	<i>1</i>	63,5	35,5	0,248	0,301
36,5	63,5				

2.4 klausimas (VBE II-2.4)

2.4. Įvardykite filosofą, kurio etikos teorija kritikuojama ištraukoje. Paaiškinkite, kodėl F. Nyčė kritikuoja šią teoriją.

Juodraštis

Filosofas Paaiškinimas

.....
.....

(2 taškai)

Taškai	Mokymo(si) turinio sritis	Kognityvinių gebėjimų sritis	Pasiekimų sritis	Pasiekimų lygis
2	Filosofinė žmogaus, istorijos, teisės ir meno analizė bei supratimas	Taikymas	Etinių sistemų ir klausimų hermeneutika	Pagrindinis

Taškų pasiskirstymas (%)			Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija su egzamino dalimi	Koreliacija su egzamino taškais
0	1	2	59,1	74,2	0,592	0,608
35,7	10,4	53,9				

2.5 klausimas (VBE II-2.5)

2.5. Ištraukoje F. Nyčė ne tik kritikuoja iki tol buvusias moralės nuostatas, bet ir skatina permąstyti vertybes. Vėlesniame jo veikale įvesta antžmogio (vok. *Übermensch*) idėja tęsia šią kryptį ir apibūdina idealų žmogų, kuris pats kuria savo vertybes. Paaiškinkite, kodėl F. Nyčės antžmogio idėja gali būti laikoma pavojinga. Pateikite istorinį arba politinį pavyzdį.

Juodraštis

Paaiškinimas

Pavyzdys

(2 taškai)

Taškai	Mokymo(si) turinio sritis	Kognityvinių gebėjimų sritis	Pasiekimų sritis	Pasiekimų lygis
2	Filosofinė žmogaus, istorijos, teisės ir meno analizė bei supratimas	Aukštesnieji mąstymo gebėjimai	Filosofinė religijos, valstybės ir medijų analizė bei supratimas	Pagrindinis

Taškų pasiskirstymas (%)			Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija su egzamino dalimi	Koreliacija su egzamino taškais
0	1	2	84,3	30,6	0,411	0,399
8,7	13,9	77,4				

3.1 klausimas (VBE II-3.1)

3 struktūrinis klausimas. Perskaitykite Artūro Šopenhauerio (Arthur Schopenhauer) veikalo „Pasaulis kaip valia ir vaizdinys“ ištrauką. Remdamiesi ištrauka ir žiniomis, atlikite 3.1–3.5 užduotis.

„Pasaulis yra mano vaizdinys“ – štai tiesa, kuri galioja kiekvienai gyvai ir pažįstančiai būtybei, nors tik žmogus gali ją perkelti į reflektuojančią, abstrahuojančią sąmonę; <...> Tada jam pasidaro aišku ir tikra, kad jis nepažįsta nei saulės, nei žemės, o pažįsta tik akį, kuri mato saulę, ranką, kuri junta žemę <...>. Visa, kas tik priklauso ar gali priklausyti pasauliui, neišvengiamai pasmerkta priklausyti nuo subjekto ir egzistuoja subjektui. Pasaulis yra vaizdinys.

<...>

Taigi šioje pirmojoje knygoje mes apžvelgiame pasaulį tik iš tos pusės, tik tiek, kiek jis yra vaizdinys. <...> Tačiau tokio požiūrio vienpusiškumą atvers kita knyga, teigdama tiesą, kuri nėra tokia pat tiesiogiai akivaizdi, kaip toji, kuri čia yra mūsų išeities taškas ir prie kurios gali atvesti tik gilesnis tyrinėjimas, sunkesnis abstrahavimas, skirtybių atskyra ir tapatybių jungtis; taigi teigdama tiesą, kuri yra labai rimta ir kiekvienam turi sukelti jei ne baimę, tai abejonę, tiesą, kad ir jis gali ir privalo pasakyti: „Pasaulis yra mano valia.“

<...>

Tai, nuo ko čia abstrahuojamasi, <...> kiekvienam visada yra tik *valia*, kuri tik viena sudaro kitą pasaulio pusę, nes pasaulis, viena vertus, yra vien tik *vaizdinys*, o kita vertus, – vien tik *valia*.

3.1. Ištraukoje A. Šopenhaueris skiria dvi pasaulio puses. Paaiškinkite, kas yra pasaulis kaip valia ir pasaulis kaip vaizdinys.

Juodraštis
Pasaulis kaip valia
.....
.....
Pasaulis kaip vaizdinys
.....
.....

(2 taškai)

Taškai	Mokymo(si) turinio sritis	Kognityvinių gebėjimų sritis	Pasiekimų sritis	Pasiekimų lygis
2	Filosofijos istorijos raidos ir klausimų analizavimas	Aukštesnieji mąstymo gebėjimai	Tikrovės pažinimas	Pagrindinis

Taškų pasiskirstymas (%)			Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija su egzamino dalimi	Koreliacija su egzamino taškais
0	1	2	49,1	27,4	0,342	0,335
16,5	68,7	14,8				

3.2 klausimas (VBE II-3.2)

3.2. Kodėl, pasak A. Šopenhauerio, pasaulis kaip valia turi sukelti baimę ar abejonę?

Juodraštis

(1 taškas)

<i>Taškai</i>	<i>Mokymo(si) turinio sritis</i>	<i>Kognityvinių gebėjimų sritis</i>	<i>Pasiekimų sritis</i>	<i>Pasiekimų lygis</i>
1	Filosofijos istorijos raidos ir klausimų analizavimas	Aukštesnieji mąstymo gebėjimai	Filosofinė žmogaus, istorijos, teisės ir meno analizė bei supratimas	Pagrindinis

<i>Taškų pasiskirstymas (%)</i>		<i>Sunkumas</i>	<i>Skiriamoji geba</i>	<i>Koreliacija su egzamino dalimi</i>	<i>Koreliacija su egzamino taškais</i>
0	1	33,9	32,3	0,250	0,237
66,1	33,9				

3.3 klausimas (VBE II-3.3)

3.3. Ištraukoje A. Šopenhaueris svarsto mintį, kad pasaulį galime mąstyti tik kaip vaizdinį. Įvardykite priešingą **filosofinę poziciją** ir ją apibūdinkite.

Juodraštis

Filosofinė pozicija Apibūdinimas

.....

(2 taškai)

Taškai	Mokymo(si) turinio sritis	Kognityvinių gebėjimų sritis	Pasiekimų sritis	Pasiekimų lygis
2	Filosofijos istorijos raidos ir klausimų analizavimas	Aukštesnieji mąstymo gebėjimai	Tikrovės pažinimas	Patenkinamas

Taškų pasiskirstymas (%)			Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija su egzamino dalimi	Koreliacija su egzamino taškais
0	1	2	2,2	4,8	0,213	0,203
95,7	4,3	0,0				

3.4 klausimas (VBE II-3.4)

3.4. A. Šopenhauerio filosofija buvo kritiška tuometėms idealizmo idėjoms. Kuris Antikos filosofas yra laikomas idealizmo kaip filosofijos krypties pradininku?

Juodraštis

(1 taškas)

<i>Taškai</i>	<i>Mokymo(si) turinio sritis</i>	<i>Kognityvinių gebėjimų sritis</i>	<i>Pasiekimų sritis</i>	<i>Pasiekimų lygis</i>
1	Filosofijos istorijos raidos ir klausimų analizavimas	Žinios ir supratimas	Filosofijos istorijos raidos klausimų analizavimas	Slenkstinis

<i>Taškų pasiskirstymas (%)</i>		<i>Sunkumas</i>	<i>Skiriamoji geba</i>	<i>Koreliacija su egzamino dalimi</i>	<i>Koreliacija su egzamino taškais</i>
0	1	68,7	58,1	0,464	0,481
31,3	68,7				

3.5 klausimas (VBE II-3.5)

3.5. Filosofas F. Nyčė yra nurodęs A. Šopenhauerį kaip vieną jam svarbiausių mąstytojų. Argumentuotai atsakykite, kokia A. Šopenhauerio idėja galėjo būti reikšminga F. Nyčės filosofijai.

Juodraštis

.....

.....

.....

(1 taškas)

<i>Taškai</i>	<i>Mokymo(si) turinio sritis</i>	<i>Kognityvinių gebėjimų sritis</i>	<i>Pasiekimų sritis</i>	<i>Pasiekimų lygis</i>
1	Filosofijos istorijos raidos ir klausimų analizavimas	Aukštesnieji mąstymo gebėjimai	Filosofijos istorijos raidos klausimų analizavimas	Aukštesnysis

<i>Taškų pasiskirstymas (%)</i>		<i>Sunkumas</i>	<i>Skiriamoji geba</i>	<i>Koreliacija su egzamino dalimi</i>	<i>Koreliacija su egzamino taškais</i>
<i>0</i>	<i>1</i>	42,6	38,7	0,310	0,343
57,4	42,6				

4.1 klausimas (VBE II-4.1)

4 struktūrinis klausimas. Perskaitykite Emanuelio Levino (Emmanuel Lèvinas) veikalo „Etika ir begalybė“ ištrauką. Remdamiesi ištrauka ir žiniomis, atlikite 4.1–4.5 užduotis.

Veidas yra reikšmė, reikšmė be konteksto. Tuo noriu pasakyti, kad kitas asmuo dėl savo veido tiesumo nėra personažas kontekste. Paprastai esame „personažai“: Sorbonos profesorius, valstybės tarybos viceprezidentas, tokio ir tokio sūnus, paso įrašai, nešiosena, elgsena. Kiekviena reikšmė įprastine šio žodžio prasme siejasi su tokiu kontekstu: dalyko prasmė priklauso nuo jo santykio su kitu dalyku. Čia, priešingai, veidas yra prasmė tik dėl jos pačios. Tu – tai tu. Šia prasme galima pasakyti, kad veidas nėra „regimas“. Jis yra tai, kas negali tapti turiniu, kurį aprėptų mūsų mąstymas, jis yra neaprepiamas, jis veda mus anapus.

4.1. Kuriai XX a. susiformavusiai filosofijos krypciai gali būti priskiriamas E. Levinas?

Juodraštis

.....

(1 taškas)

<i>Taškai</i>	<i>Mokymo(si) turinio sritis</i>	<i>Kognityvinių gebėjimų sritis</i>	<i>Pasiekimų sritis</i>	<i>Pasiekimų lygis</i>
1	Filosofinė religijos, valstybės ir medijų analizė bei supratimas	Žinios ir supratimas	Filosofijos istorijos raidos klausimų analizavimas	Slenkstinis

<i>Taškų pasiskirstymas (%)</i>		<i>Sunkumas</i>	<i>Skiriamoji geba</i>	<i>Koreliacija su egzamino dalimi</i>	<i>Koreliacija su egzamino taškais</i>
<i>0</i>	<i>1</i>	41,7	61,3	0,350	0,345
58,3	41,7				

4.2 klausimas (VBE II-4.2)

4.2. Įvardykite **dvi** išskirtinai E. Levino filosofijai būdingas sąvokas.

Juodraštis

1. 2.

(2 taškai)

<i>Taškai</i>	<i>Mokymo(si) turinio sritis</i>	<i>Kognityvinių gebėjimų sritis</i>	<i>Pasiekimų sritis</i>	<i>Pasiekimų lygis</i>
2	Filosofinė religijos, valstybės ir medijų analizė bei supratimas	Žinios ir supratimas	Filosofinių klausimų specifikos suvokimas	Slenkstinis

<i>Taškų pasiskirstymas (%)</i>			<i>Sunkumas</i>	<i>Skiriamoji geba</i>	<i>Koreliacija su egzamino dalimi</i>	<i>Koreliacija su egzamino taškais</i>
<i>0</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	26,5	38,7	0,486	0,515
58,3	30,4	11,3				

4.3 klausimas (VBE II-4.3)

4.3. Savais žodžiais paaiškinkite, kaip suprantate teiginį „veidas yra prasmė tik dėl jos pačios“.

Juodraštis

(1 taškas)

<i>Taškai</i>	<i>Mokymo(si) turinio sritis</i>	<i>Kognityvinių gebėjimų sritis</i>	<i>Pasiekimų sritis</i>	<i>Pasiekimų lygis</i>
1	Filosofinė religijos, valstybės ir medijų analizė bei supratimas	Taikymas	Etinių sistemų ir klausimų hermeneutika	Slenkstinis

<i>Taškų pasiskirstymas (%)</i>		<i>Sunkumas</i>	<i>Skiriamoji geba</i>	<i>Koreliacija su egzamino dalimi</i>	<i>Koreliacija su egzamino taškais</i>
0	1	50,4	51,6	0,468	0,495
49,6	50,4				

4.4 klausimas (VBE II-4.4)

4.4. Paaiškinkite, kodėl žmogui, būnant personažu, sunkiau sukurti autentišką santykį su kitu.

Juodraštis

(1 taškas)

<i>Taškai</i>	<i>Mokymo(si) turinio sritis</i>	<i>Kognityvinių gebėjimų sritis</i>	<i>Pasiekimų sritis</i>	<i>Pasiekimų lygis</i>
1	Filosofinė religijos, valstybės ir medijų analizė bei supratimas	Aukštesnieji mąstymo gebėjimai	Etinių sistemų ir klausimų hermeneutika	Aukštesnysis

<i>Taškų pasiskirstymas (%)</i>		<i>Sunkumas</i>	<i>Skiriamoji geba</i>	<i>Koreliacija su egzamino dalimi</i>	<i>Koreliacija su egzamino taškais</i>
0	1	73,9	41,9	0,376	0,356
26,1	73,9				

4.5 klausimas (VBE II-4.5)

4.5. Pateikite pavyzdį, iliustruojantį, kaip šiuolaikinės medijos keičia žmogaus gebėjimą matyti kitą kaip „Tu – tai tu“.

Juodraštis

(1 taškas)

<i>Taškai</i>	<i>Mokymo(si) turinio sritis</i>	<i>Kognityvinių gebėjimų sritis</i>	<i>Pasiekimų sritis</i>	<i>Pasiekimų lygis</i>
1	Filosofinė religijos, valstybės ir medijų analizė bei supratimas	Taikymas	Filosofinė religijos, valstybės ir medijų analizė bei supratimas	Pagrindinis

<i>Taškų pasiskirstymas (%)</i>		<i>Sunkumas</i>	<i>Skiriamoji geba</i>	<i>Koreliacija su egzamino dalimi</i>	<i>Koreliacija su egzamino taškais</i>
<i>0</i>	<i>1</i>	73,0	41,9	0,295	0,262
27,0	73,0				

5.1 klausimas (VBE II-5.1)

5 struktūrinis klausimas. Perskaitykite Edmundo Huserlio (Edmund Husserl) veikalo „Kartėziškosios meditacijos: įvadas į fenomenologiją“ ištrauką. Remdamiesi ištrauka ir žiniomis, atlikite 5.1–5.5 užduotis.

Žinoma, transcendentalinio ego egzistavimas pažintiniu požiūriu man yra pirmesnis už bet kokį objektyvų egzistavimą: tam tikra prasme šis ego yra pamatas ir pagrindas (*Grund und Boden*), į kurį remdamasis skleidžiasi bet koks pažinimas³. Tačiau ar tas pirmumas reiškia, kad transcendentalinio ego egzistavimas yra bet kokio objektyvaus pažinimo pažintinis pagrindas ir įprasta šio žodžio prasme? Klausime ne todėl, kad ketiname atmesti didžiąją Descartes'o idėją – bandymą transcendentaliniame subjektyvume ieškoti bet kokio mokslo giliausio pagrindimo⁴ ir net paties objektyvaus pasaulio pagrindimo. <...> [F]enomenologinis ἐποχή* (man, medituojančiam filosofui) atskleidžia tam tikrą visiškai naują, į begalybę nusiūsią patyrimo sferą – naujos rūšies, transcendentalinio patyrimo sferą.

* *Epoche*

5.1. E. Huserlis pateiktoje ištraukoje pasitelkia terminą *epoche*, reiškiantį metodologinį suskliaudimą. Paaiškinkite, kas yra suskliaudžiama šiuo veiksmu.

Juodraštis

(1 taškas)

Taškai	Mokymo(si) turinio sritis	Kognityvinių gebėjimų sritis	Pasiekimų sritis	Pasiekimų lygis
1	Filosofijos istorijos raidos ir klausimų analizavimas	Aukštesnieji mąstymo gebėjimai	Tikrovės pažinimas	Pagrindinis

Taškų pasiskirstymas (%)		Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija su egzamino dalimi	Koreliacija su egzamino taškais
0	1	19,1	9,7	0,156	0,190
80,9	19,1				

5.2 klausimas (VBE II-5.2)

5.2. Pateiktoje ištraukoje E. Huserlis kalba apie transcendentalinį ego – sąvoką, kurią perėmė iš Imanuelio Kanto (Immanuel Kant). Kokias **dvi** transcendentalines juslinio⁵ patyrimo sąlygas išskyrė I. Kantas?

Juodraštis

1. 2.

(2 taškai)

<i>Taškai</i>	<i>Mokymo(si) turinio sritis</i>	<i>Kognityvinių gebėjimų sritis</i>	<i>Pasiekimų sritis</i>	<i>Pasiekimų lygis</i>
2	Filosofijos istorijos raidos ir klausimų analizavimas	Žinios ir supratimas	Filosofijos istorijos raidos klausimų analizavimas	Patenkinamas

<i>Taškų pasiskirstymas (%)</i>			<i>Sunkumas</i>	<i>Skiriamoji geba</i>	<i>Koreliacija su egzamino dalimi</i>	<i>Koreliacija su egzamino taškais</i>
<i>0</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	14,3	27,4	0,287	0,301
85,2	0,9	13,9				

5.3 klausimas (VBE II-5.3)

5.3. Savais žodžiais paaiškinkite, kokią didžiąją Renė Dekarto (René Descartes) idėją svarsto E. Huserlis pateiktoje ištraukoje.

Juodraštis

.....

.....

(1 taškas)

<i>Taškai</i>	<i>Mokymo(si) turinio sritis</i>	<i>Kognityvinių gebėjimų sritis</i>	<i>Pasiekimų sritis</i>	<i>Pasiekimų lygis</i>
1	Filosofijos istorijos raidos ir klausimų analizavimas	Taikymas	Filosofijos istorijos raidos klausimų analizavimas	Slenkstinis

<i>Taškų pasiskirstymas (%)</i>		<i>Sunkumas</i>	<i>Skiriamoji geba</i>	<i>Koreliacija su egzamino dalimi</i>	<i>Koreliacija su egzamino taškais</i>
0	1	52,2	48,4	0,425	0,444
47,8	52,2				

5.4 klausimas (VBE II-5.4)

5.4. Lygiai prieš šimtą metų buvo išleistas pirmasis filosofijos istorijos leidinys lietuvių kalba. Jame apie E. Huserlio filosofiją rašoma taip: „Esmės mokslas yra aprioriškas <...>“. Paaiškinkite sąvoką *a priori*.

Juodraštis

A priori

(1 taškas)

Taškai	Mokymo(si) turinio sritis	Kognityvinių gebėjimų sritis	Pasiekimų sritis	Pasiekimų lygis
1	Filosofijos istorijos raidos ir klausimų analizavimas	Žinios ir supratimas	Filosofinių klausimų specifikos suvokimas	Slenkstinis

Taškų pasiskirstymas (%)		Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija su egzamino dalimi	Koreliacija su egzamino taškais
0	1	45,2	61,3	0,546	0,622
54,8	45,2				

5.5 klausimas (VBE II-5.5)

5.5. E. Huserlis yra fenomenologinės filosofijos krypties atstovas. Įvardykite dar vieną šiai kryptčiai priklausančią filosofą.

Juodraštis

(1 taškas)

<i>Taškai</i>	<i>Mokymo(si) turinio sritis</i>	<i>Kognityvinių gebėjimų sritis</i>	<i>Pasiekimų sritis</i>	<i>Pasiekimų lygis</i>
1	Filosofijos istorijos raidos ir klausimų analizavimas	Taikymas	Filosofijos istorijos raidos klausimų analizavimas	Slenkstinis

<i>Taškų pasiskirstymas (%)</i>		<i>Sunkumas</i>	<i>Skiriamoji geba</i>	<i>Koreliacija su egzamino dalimi</i>	<i>Koreliacija su egzamino taškais</i>
<i>0</i>	<i>1</i>	17,4	41,9	0,432	0,452
82,6	17,4				

6.1 klausimas (VBE II-6.1)

6.1. Paaiškinkite, kokį vaidmenį Georgo Vilhelmo Frydricho Hėgelio (Georg Wilhelm Friedrich Hegel) filosofijoje atlieka neigimas.

Juodraštis

(1 taškas)

<i>Taškai</i>	<i>Mokymo(si) turinio sritis</i>	<i>Kognityvinių gebėjimų sritis</i>	<i>Pasiekimų sritis</i>	<i>Pasiekimų lygis</i>
1	Filosofinė žmogaus, istorijos, teisės ir meno analizė bei supratimas	Aukštesnieji mąstymo gebėjimai	Filosofinių klausimų specifikos suvokimas	Pagrindinis

<i>Taškų pasiskirstymas (%)</i>		<i>Sunkumas</i>	<i>Skiriamoji geba</i>	<i>Koreliacija su egzamino dalimi</i>	<i>Koreliacija su egzamino taškais</i>
<i>0</i>	<i>1</i>	35,7	71,0	0,539	0,547
64,3	35,7				

6.2 klausimas (VBE II-6.2)

6.2. Paaiškinkite, kodėl K. Marksas kritikuoja G. V. F. Hėgelio dialektinį metodą.

Juodraštis

(1 taškas)

<i>Taškai</i>	<i>Mokymo(si) turinio sritis</i>	<i>Kognityvinių gebėjimų sritis</i>	<i>Pasiekimų sritis</i>	<i>Pasiekimų lygis</i>
1	Filosofinė žmogaus, istorijos, teisės ir meno analizė bei supratimas	Taikymas	Tikrovės pažinimas	Pagrindinis

<i>Taškų pasiskirstymas (%)</i>		<i>Sunkumas</i>	<i>Skiriamoji geba</i>	<i>Koreliacija su egzamino dalimi</i>	<i>Koreliacija su egzamino taškais</i>
<i>0</i>	<i>1</i>	46,1	58,1	0,427	0,425
53,9	46,1				

6.3 klausimas (VBE II-6.3)

6.3. K. Marksas yra materialistinės filosofijos atstovas. Paaiškinkite materializmo sąvoką. Įvardykite filosofijos kryptį, kuriai priešinamas materializmas.

Juodraštis

Materializmas

.....

Priešybė

(2 taškai)

Taškai	Mokymo(si) turinio sritis	Kognityvinių gebėjimų sritis	Pasiekimų sritis	Pasiekimų lygis
2	Filosofinė žmogaus, istorijos, teisės ir meno analizė bei supratimas	Taikymas	Filosofijos istorijos raidos klausimų analizavimas	Patenkinamas

Taškų pasiskirstymas (%)			Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija su egzamino dalimi	Koreliacija su egzamino taškais
0	1	2	41,3	32,3	0,332	0,339
42,6	32,2	25,2				

6.4 klausimas (VBE II-6.4)

6.4. Paaiškinkite, kaip pateiktoje ištraukoje nagrinėjamas mąstymo būdas gali prisidėti prie ideologijos formavimosi.

Juodraštis

(1 taškas)

<i>Taškai</i>	<i>Mokymo(si) turinio sritis</i>	<i>Kognityvinių gebėjimų sritis</i>	<i>Pasiekimų sritis</i>	<i>Pasiekimų lygis</i>
1	Filosofinė žmogaus, istorijos, teisės ir meno analizė bei supratimas	Aukštesnieji mąstymo gebėjimai	Filosofinių klausimų specifikos suvokimas	Aukštesnysis

<i>Taškų pasiskirstymas (%)</i>		<i>Sunkumas</i>	<i>Skiriamoji geba</i>	<i>Koreliacija su egzamino dalimi</i>	<i>Koreliacija su egzamino taškais</i>
<i>0</i>	<i>1</i>	17,4	45,2	0,439	0,441
82,6	17,4				

6.5 klausimas (VBE II-6.5)

6.5. K. Markso filosofija remiasi G. V. F. Hėgelio idėjomis, tačiau sakoma, kad K. Marksas jas apvertė aukštyn kojomis. Paaiškinkite, kaip suprantate šią mintį.

Juodraštis

(1 taškas)

<i>Taškai</i>	<i>Mokymo(si) turinio sritis</i>	<i>Kognityvinių gebėjimų sritis</i>	<i>Pasiekimų sritis</i>	<i>Pasiekimų lygis</i>
1	Filosofinė žmogaus, istorijos, teisės ir meno analizė bei supratimas	Aukštesnieji mąstymo gebėjimai	Filosofinė žmogaus, istorijos, teisės ir meno analizė bei supratimas	Aukštesnysis

<i>Taškų pasiskirstymas (%)</i>		<i>Sunkumas</i>	<i>Skiriamoji geba</i>	<i>Koreliacija su egzamino dalimi</i>	<i>Koreliacija su egzamino taškais</i>
0	1	16,5	45,2	0,484	0,501
83,5	16,5				

Remdamiesi A, B ir C šaltiniais, parašykite filosofinę esė tema

„Veiksmas bei poelgiai <...> niekada nepaliktų jokio pėdsako nepadedami atminties“.

Hana Arendt (Hannah Arendt)

A šaltinis. Iš Aristotelio veikalo „Poetika“

Taigi iš to, kas pasakyta, aišku, kad tikrasis poeto* uždavinys – papasakoti ne apie tai, kas įvyko iš tikrųjų, bet apie tai, kas galėtų įvykti ir kas yra galima pagal tikimybę ar būtinybę. Istorikas ir poetas skiriasi ne tuo, kad vienas iš jų rašo eilėmis, o kitas proza. Juk jei Herodoto veikalas kas nors išdėstytų eilėmis, jie vis tiek būtų istoriniai veikalai, nesvarbu, ar eiliuoti, ar neeiliuoti. Skirtumas tas, kad pirmasis pasakoja apie įvykius, kurie tikrai buvo, o antrasis apie įvykius, kurie galėtų būti. Todėl poezija yra filosofiškesnė ir kilnesnė už istoriją, nes ji labiau atskleidžia bendruosius dėsningumus, o istorija – pavienius įvykius.

* Poetas (gr. *poiesis* – kūrimas) – kūrėjas, o ne tik eiliuotos poezijos autorius.

B šaltinis. Iš Frydricho Nyčės veikalo „Apie istorijos naudą ir žalą gyvenimui“

Tad kuo gi šiuolaikiniam žmogui yra naudingas monumentalusis* požiūris į praeitį, kokia nauda turėti reikalą su klasika ir senovės laikų retenybėmis? Iš viso to šiuolaikinis žmogus pasimoko, jog kadaise buvusi didybė buvo bent kartą įmanoma, tad galimas daktas, kad ji taps įmanoma dar kartą; jis drąsiau žengia savo keliu, nes abejonė, apninkanti jį silpnumo akimirkomis – esą jis siekia neįmanomo dalyko – yra išsklaidyta. <...>

Kol istorijos rašymo siela bus tos didžiosios paskatos <...>, kurių iš jos sėmsis galios žmogus, kol praeitis bus vaizduojama kaip pavyzdys, kuriuo dera ir įmanoma sekti, ir kaip tai, ką galima pakartoti, tol esama realios grėsmės, kad istorija bus iškraipoma, pagražinama ir beveik nebesiskirs nuo laisvos kūrybos <...>.

* Monumentalus – didelio masto; iškilius, ypatingos reikšmės, pabrėžiantis didybę bei istorinę ar kultūrinę svarbą.

C šaltinis. Jano Mateikos (Jan Matejko) paveikslas „Žalgirio mūšis“, 1878 m.

(20 taškų)